

Leta XVIII. Stev. 311
DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLABOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

Ljudska
PRAVICA

BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

Ljudska skupščina Slovenije se je sestala

Na prvi seji sta oba zbora skupščine izvolila verifikacijska odbora — Danes bodo poslanci prisegli, potem pa bo skupščina izvolila predsedstvo ter komisijo za pripravo predloga poslovnika

Ljubljana, 15. decembra.

Danes popoldne okrog 16. ure so začeli prihajati pred bivše poslopje Sveta za prosveto na Trgu revolucije v Ljubljani, kjer bo v novo preurejenih prostorih odslej zasedala Ljudska skupščina LRS, ljudski poslanci, ki so bili izvoljeni na zadnjih volitvah. Med njimi je bilo mnogo novih obrazov, ki pa smo jih poznali po njihovem delu v družbenih organizacijah, podjetjih, ustanovah in drugod. Marsikdo izmed novih poslancev se je kar s težavo znašel v obširnih, še neznanih prostorih, v katerih bo odslej sodeloval pri delu za razcvet naše domovine.

Ob 16.15 je prišel za predsedniško mizo najstarejši ljudski poslanec tovariš Jože Petejan iz Maribora, ki je po določilih Ustavnega zakona prišel prvo sejo. Prebral je Odlok o sklicanju Ljudske skupščine k prvemu sestanku, potem pa je pozdravil poslance, rekoč: »Tovariši ljudski poslanci! Dovolite, da vas kot najstarejši med vami prav iskreno pozdravim in želim največjega uspeha v dobrobit našega ljudstva in v prospah Ljudske republike Slovenije in Ljudske republike Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu.«

Poslanci so mu odgovorili z dolgotrajnim, navdušenim pljuskanjem. Potem ko je tovariš Jože Petejan prosil za predlog za izvolitev zapisničarja današnje seje, je poslanec dr. Miha Potočnik predlagal za zapisničarja poslanca Tineta Remškarja, kar so po-

slanci soglasno osvojili. Tovariš Jože Petejan je nato predlagal dnevni red za današnjo sejo, ki je vseboval 1. oddajo potrdil o izvolitvi, 2. sklepanje o postopku pri verifikaciji poslanskih mandatov in 3. volitve verifikacijskega odbora. Skupščina je soglasno sprejela predlagani dnevni red, h kateremu je takoj nato prešla. Začasni tajnik Tine Remškar je nato poimenoval ključne poslance, ki so izročali potrdila o svoji izvolitvi.

Pri drugi točki dnevnega reda je tovariš Jože Petejan prebral in dal v razpravo osnutek za sklepanje o postopku pri verifikaciji poslanskih mandatov, ki so ga poslanci soglasno sprejeli.

Pri tretji točki dnevnega reda, ki je vsebovala volitve verifikacijskega odbora, se je prijavil

k besedi poslanec Viktor Kovač in predlagal za člane tega odbora Zalko Bošičnik, Albina Dujoča, Franca Kimovca, Mirana Košmelja, dr. Helijsa Modica, Franca Novaka, Janeza Pirnata, Vinka Šumrado, Antona Sušteršiča, Janca Vipotnika in Alberta Jakopiča. Skupščina je predlog tovariša Kovača soglasno osvojila, verifikacijski odbor pa se je umaknil v stranske prostore h konstituiranju. Po kratkem odmoru je verifikacijski odbor sporočil skupščini, da je izvolil za svojega predsednika poslanca Alberta Jakopiča, za tajnika pa dr. Helijsa Modica.

Ob 16.35 je bil dnevni red 1. seje izčrpan. Tovariš Jože Petejan je obvestil poslance, da bo druga seja skupščine jutri, 16. t. m. okrog 10. ure dopoldne. To sejo bo sklical in vodil predsednik verifikacijskega odbora. Seja bo imela na dnevnem redu poročilo verifikacijskega odbora in sklepanje o njem, prisego poslancev, sklepanje o postopku pri volitvi predsednika, podpredsednika in treh zapisničarjev republiškega zbora, volitve predsednika, podpredsednika in treh zapisničarjev, predlog za volitve komisije za pripravo poslovnika republiškega zbora in volitve komisije za pripravo predloga poslovnika.

Hkrati s sejo splošnega zbora se je v spodnji dvorani prvič sestel Republiški zbor proizvajalcev, ki mu je predsedoval najstarejši poslanec zbora proizvajalcev tovariš Jože Štrukelj, za zapisničarja pa je Zbor na predlog poslanca Zvoneta Labure izvolil poslanca inž. Antona Koželja. Zbor proizvajalcev je imel enak dnevni red kakor splošni zbor skupščine. Na predlog poslanca Stanislava Kebra je zbor soglasno izvolil v verifikacijski odbor Avgusta Brezavška, Ivana Gorjupa, Antona Hafnerja, Ivana Hercoga, Ivana Jakovina, Jožeta Lukača, Štefana Pavšiča, Jolanka Peterka in Feliksa Razdriha. Verifikacijski odbor se je nato konstituiral in izbral za svojega predsednika poslanca Feliksa Razdriha, za tajnika pa poslanca Ivana Gorjupa.

Za danes zvečer so bili ljudski poslanci povabljeni v klub, kjer so se razgovarjali predvsem o jutrišnjem zasedanju, pri čemer je vladalo posebno zanimanje o tem, koga bi izvolili za predsednika in podpredsednika skupščine.

M. Z.

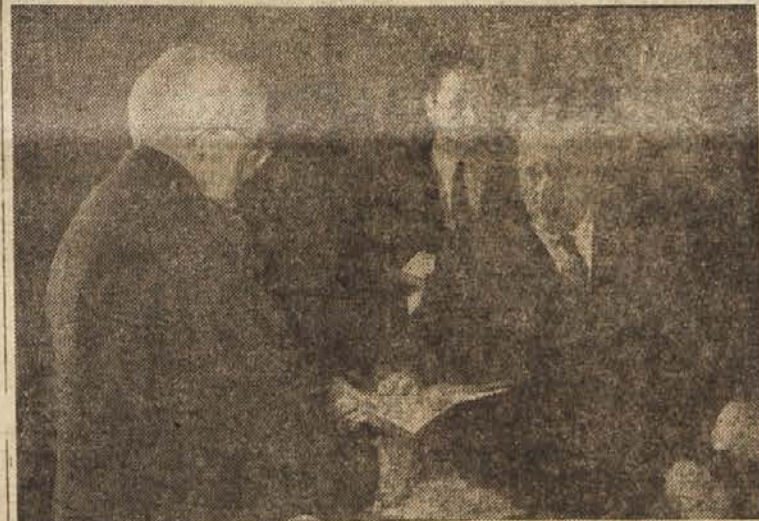

Včera pred pol 16 uro so začeli prihajati poslanci v skupščinsko poslopje

Seja Izvršnega sveta LRS

Ljubljana, 15. dec. 1953
Danes je bila pod predsedstvom tov. Mihe Marinka seja Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS, na kateri so sprejeli uredbno o uporabi zemljišč za gradbene namene.

Izvršni svet je postavil posebno komisijo z nalogo, da stavi predloge za ureditev študija na Gradbeni fakulteti v Ljubljani. Za predsednika te komisije je imenovan tov. Janez Vipotnik, član Izvršnega sveta, člani pa so imenovani na podlagi predlogov, ki so jih dali: Tehniška visoka šola, Društvo inženirjev in tehnikov LRS in Zveza študentov Jugoslavije — Združenje gradbenikov v Ljubljani.

Tovariš Miha Marinko izroča potrdilo o izvolitvi

ZASEDANJE SVETA ATLANTSKEGA PAKTA

ITALIJO ZANIMA PREDVSEM TRST IN FINANČNA POMOČ

Pella želi, naj bi o prvem vprašanju čim manj, o drugem pa čim več govorili

(Posebej za »Borbo«)

Rim, 15. decembra.

Vprašanji, ki predvsem zanimata Italijo na zasedanju atlantskega sveta, ki se je včeraj začelo v Parizu, sta: Trst in finančna pomoč atlantskim državam. Delegacija pod vodstvom Pella si bo prizadevala, da bi na zasedanju čim manj govorili o prvem vprašanju, o drugem pa čim več.

Rim, 15. decembra.

Pella se bo, kakor tukaj napovedujejo, razgovarjal o tržaškem vprašanju z Bidaultom, Edenom in Dullesom, palača Chigi pa nikakor ne bi želela, da bi prišlo to vprašanje na dnevni red zasedanja. Italijansko zunanje ministrstvo se boji, da bi večina držav atlantskega sveta posredno ali neposredno grajala enostransko ravnanje, nekatere pa celo anglo-ameriški sklep z dne 8. oktobra, ter predlaga, naj bi ta spor uredili s pogajanjem, ki ne bi bila preudicirana, oziroma pogoj za ozemeljske odstopne Italiji. Zasedanje bi, piše vladno glasilo »Messaggero«, utegnilo zavdati in razbliniti obveznost z dne 8. oktobra, v prid Italije pa je, da »ostane trdna in nespremenljiva«. V tem primeru bi italijanska vlada izgubila »argumente«, na katerih je doslej gradila svojo nepopustljivost glede sklicanja konference ali glede neposrednih pogajanj z Jugoslavijo.

Pella je zadnji čas operiral z odstopi z dne 8. oktobra, pri čemer je odklanjal odgovornost za zastoj tržaškega spora ter zvr-

čal odgovornost za celotno rešitev na tri zahodne velesile in Jugoslavijo. Na sprejemu za tuje novinarje je Pella izjavil, da Italija prepušča zahodnim zaveznikom, naj sami izpolnijo svojo obveznost. Zavoljo tega Pella noče sedaj v Parizu nikakor izgovoriti motivov in argumentov, ki mu omogočajo, da postavi zahtevne velesile pred ekspanzionistično zahtevo. S tem odklanja odgovornost.

Italijanska diplomacija se torej izmika razpravi o STO v Atlantskem svetu in pričakuje, da se bodo v Parizu zgolj neposredno dotaknili tržaškega vprašanja v zvezi s položajem na Sredozemlju in da bodo morebiti poudarili samo, da je nujno potrebno urediti vprašanje evropskega Jugovzhoda, toda brez določenih obveznosti za Italijo. Pellova delegacija si bo vsakega prizadevala, da bi bila ta razprava kar najbolj omejena, saj noče prevzeti obveznosti.

Italijanska delegacija bo uporabljala pri finančnem vprašanju za razliko od tržaškega vprašanja blage besede. Med razpravo o finančnem položaju in pomoči državam Atlantskega pakta bo povzel besedo sam prvak Pella. ZDA so otiljubilo, da bodo le-

ta 1954 ustavile pomoč drugim državam in bi potemtakem prišli stroški oboževanja držav atlantskega pakta v proračune samih držav članic. Ta odločitev bo stala Italijo milijardo dolarjev primanjkljaja v letošnji zunanjetrgovinski izmenjavi. Italijanska vlada si bo zaradi tega prizadevala panično prikazati svoj položaj na pariškem zasedanju, da bi tako vsaj deloma vplivala na delno spremembo ameriškega sklepa. Tukaj sodijo, da bo Pella sporočil, da Italija ne more oboževati stroškov preneseni na svoj nacionalni proračun ter bo zahteval sprčo njenega kritičnega zunanjepolitičnega položaja, naj pomoči ne ukinejo.

To vprašanje zanima zlasti rimsko vlado tudi sprčo težavnega gospodarskega položaja v državi, ki preveč ogroža obstoj demokratskega kabineta. Ta kabinet je bil doslej navajen na obsežno pomoč ZDA, zlasti v gospodarskem pogledu. Vsa ta pomoč pa doslej ni rodila takšnih sadov, da bi utrdila samostojnost italijanskega gospodarstva.

F. Barbleri

Dr. Pavle Gregorič v Beogradu

Beograd, 15. dec. (Tanjug) Jugoslovanski poslanik v Rimu dr. Pavle Gregorič je sinoči prispejel v Beograd, kjer bo ostal krajši čas. Poslanik Gregorič je prišel v Beograd na običajna posvetovanja v državnem sekretariatu za zunanje zadeve.

To strategijo je pojasnil v alternativni, ki ne dopušča več nobenega dvoma: ali evropska vojska ali ameriška »periferna obramba«. Francija naj se brez odlašanja odloči med evropsko vojsko ter »tragično in fundamentalno revizijo« zunanje politike ZDA.

Nad 300 novinarjev se je zbralo sinoči v mali prilični dvorani palače Chaillot, namenjeni tiskovnim konferencam. Pred tem širokim avditorijem, v zelo napetem vzdušju, ki ga je še bolj poglobila slepihina svetiloba filmskih in televizijskih reflektorjev, se John Foster Dulles sredi svojih sodelavcev v celo uro in četrti trajajoči tiskovni konferenci niti za hip ni potrdil, da bi prikril svoje nezadovoljstvo, ker se Francija v vprašanju evropske vojske obotavlja. Z glasom, ki je jasno izražal jezo in nezadovoljstvo, je z brutalno odkritosrčnostjo (celo davišnji »New Herald Tribune« pravi, da so Dullesovi izrazi brutalni) repliciral na včerajšnji uvodni govor Georgesa Bidaulta pred Atlantskim svetom. Bidault je rekel, da bo pogodbo o evropski vojski težko ratificirati, če Francija ne dobi ameriškega in angleškega poročstva.

Navajamo glavne misli iz Dullesove izjave:

»Če pogodba o evropski obrambni skupnosti ne bo kmalu ratificirana, bodo ZDA primorane odločiti se za tragično in fundamentalno revizijo svoje politike. Mi smo zainteresirani na tem, da se Francija in Nemčija, med katerima sta izbruhnili že dve svetovni vojni, sporazumeta. Če bi med njima izbruhnila še tretja vojna, bi bila to njuna napačna, in ta morebitnost bo zahtevala, da bodo ZDA iz temeljev revidirale svojo politiko. Glavni razlog, da se ZDA tako zanimajo za evropsko obrambno skupnost, ni v tem, da bi dobile določeno število nemških divizij. Nam gre zdaj za takšen položaj, ki bi one-

Pariz, 15. decembra.

Pokazalo se je, da je bilo vzlic tradicionalnemu dnevnemu redu vprašanje evropske vojske, natančneje rečeno, vprašanje obotavljanja Francije, da bi privolila v njo, glavni predmet prvega dne zasedanja sveta ministrov severnoatlantskega pakta. Značaj včerajšnje razprave za zaprtimi vrati Atlantskega sveta je prišel sinoči na dan v res dramatični obliki na tiskovni konferenci, ki jo je sklical John Foster Dulles. In še več: z odkritosrčnostjo in nedvoumnostjo, kakršno bi redko našli v novejši diplomatski zgodovini, je ameriški zunanji minister pojasnil temelje ameriške politične strategije v Evropi.

Ko je odgovarjal na vprašanja novinarjev, kaj razume

pod fundamentalno revizijo ameriške zunanje politike, je Dulles rekel, da bi lahko bil »umik ameriških čet iz Evrope ena izmed oblik te nove politike«. Potlej se je Dulles ognil neposrednemu odgovoru na vprašanje, kaj razume pod časovnim pojmom »kmalu«, dokaj jasno pa je napovedal, da mora biti pogodba o evropski vojski ratificirana pred koncem proračunskega leta ZDA, kar pomeni pred junijem 1954. V tej zvezi je pripomnil, da je polovica ameriških kreditov za pomoč tujini namenjena evropski obrambni skupnosti in da bodo ti krediti blokirani, dokler »evropska obrambna skupnost ne bo upostavljena«.

M. Vitorović

Socialni demokrati pravijo, da postavlja Dulles berlinsko konferenco pred izvršeno dejstvo

uradni krogi pa njegove izjave odobravajo

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 15. decembra.

Dullesove izjave na tiskovni konferenci v Parizu so sprožile na sedežu nemške vlade in v nemški javnosti živahne in nasprotujoče si komentarje. Vse kaže, da Dullesove grožnje Francozom v uradnih bonnskih krogih niso vplivale kot senzacija. Nasprotno, je prej je lahko človek iz političnih komentarjev povzel mnenje, da bodo ZDA zdaj najbrž poskusile vplivati na neposlušne Francoze, tako da jim bodo odrekle gospodarsko pomoč in s podobnimi ukrepi.

Bonnska vlada se spričo Dullesovih izjav ni postavila na uradno stališče. Kakor pa je pričakovati, so jo vladni krogi sprejeli toplo. Ti krogi menijo, da je Dullesova izjava resno opozorilo vsem nasprotnikom evropske vojske in da je namenjena predvsem tistim državam, ki še niso ratificirale pogodbe o evropski obrambni skupnosti. V bonnskih uradnih krogih poudarjajo, da je kancler Adenauer v razgovoru z Dullesom v Parizu jasno povedal, da bo Zahodna Nemčija storila vse, kar je v njenih močeh, da bi prišlo do ratifikacije pogodbe o evropski obrambni skupnosti.

Socialnodemokratska opozicija pa nasprotno meni, da je Dullesov ultimati« Francozom hudo bre-

ine za berlinsko konferenco, od katere nemški narod po pravici pričakuje združitev in osvoboditev svoje domovine. »Evropska obrambna skupnost«, piše danes socialnodemokratski poslanec in Državni zboru Fritz Erler, snaj torej nastane pod ameriškim pritiskom. Kakšno vrednost more imeti vojaška zveza, ki je nastala proti volji svojih članov? Kakšen pomen pripisuje Dulles konferenci štirih v Berlinu, da si že pred njenim začetkom prizadeva, da bi jo postavil pred izvršeno dejstvo, ker je združitev Nemčije nezdržljiva z evropsko obrambno skupnostjo? Zadnje leto je zelo jasno pokazalo, da eno drugo izključuje. Zato je lahko: ali združitev Nemčije z mirnimi sredstvi in v svobodi, ali pa upostavitve evropske obrambne skupnosti z zahodnim delom Nemčije.«

Socialni demokrati povezujejo sinočnojo izjavo kanclerja Adenauerja, ki jo je dal novinarjem po vrnitvi iz Pariza o nevtralizaciji Nemčije, z Dullesovo izjavo v Parizu. Zlasti ostro komentirajo kanclerjevo izjavo, da bo Nemčija v primeru svoje nevtralizacije neogibno postala sovjetski satelit. »Kako more ljudstvo, ki je 17. junija začelo vstajo, po svoji volji postati moskovski satelit?«, pravi Erler v omenjenem članku.

R. V.

Na zasedanju skupščin LR BiH, Srbije in Črne gore so izvolili predsedstva, komisije in nove izvršne svete

Za predsednika Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine je bil izvoljen Djuro Pucar-Stari, za predsednika Izvršnega sveta pa Avdo Humo

Sarajevo, 15. dec. Drugo sejo Republiškega sveta je otvoril predsednik verifikacijskega odbora Vlado Šegrt, zatem pa je ljudski poslanec Nijaz Dizdarević prebral poročilo verifikacijskega odbora. V njem je bilo poudarjeno, da so volitve za Republiški svet Ljudske skupščine BiH dne 22. novembra minile v redu in miru.

Republiški svet je nato izbral predsednika, podpredsednika in zapisničarje, komisijo za izdelavo poslovnika in končno so še izvolili deset poslancev za Zvezni svet Zvezne skupščine.

Na koncu dopoldanske seje so sprejeli spremembo 79. čl. Ustavnega zakona BiH, s katerim so določili, da šteje Republiški izvršni svet najmanj devet članov.

SKUPNA SEJA OBEH SVETOV

Prvo skupno sejo Republiškega sveta in Sveta proizvajalcev Ljudske skupščine BiH, ki je bila danes popoldne, je otvoril dosedanj predsednik Ljudske skupščine Bogomir Brajković.

Ko so sprejeli dnevni red, se je oglašil k besedi ljudski poslanec Osman Karabegović, ki je v imenu dvajsetih ljudskih poslancev in v svojem lastnem imenu predlagal za predsednika Ljudske skupščine BiH Djura Pucarja-

Starega, kar so poslanci pozdravili z navdušenim ploskanjem.

Ljudski poslanec mostarskega okraja Franc Novak je predlagal za podpredsednika Ljudske skup-

Na predlog tov. Ilije Došena je bil za predsednika izvršnega sveta BiH soglasno izvoljen Avdo Humo, za člane pa Uglješa Danilović, Vlado Šegrt, Nisim Alba-

Člani Republiškega zbora proizvajalcev poslušajo otvoritvene besede

šine Nika Jurinčevića, za tajnika pa so predlagali ljudskega poslance Nijaza Dizdarevića. Oba predloga so ljudski poslanci pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem.

hkrati prvo zasedanje Ljudske skupščine v Titogradu.

Sejo Republiškega sveta je začel in vodil kot najstarejši poslanec dosedanj predsednik Ljudske skupščine Črne gore Nikola Kovačević. Potem ko je bil soglasno sprejet predlog začasnega dnevnega reda Ljudske skupščine, je Vlado Štrugar v imenu sedmih poslancev predložil listo članov verifikacijskega odbora. V odbor je bilo izvoljenih 9 ljudskih poslancev.

Prvo sejo Zbora proizvajalcev, ki je bila v poslopu republiškega sveta sindikatov Črne gore, je vodil najstarejši poslanec Dušan Milutinović. Potem ko so sprejeli začasni dnevni red, je Zbor proizvajalcev izvolil verifikacijski odbor, ki ima 9 članov. Z izvolitvijo verifikacijskih odborov sta bili končani prvi seji obeh teles.

Prihodnja seja bo sklicana, ko bo verifikacijski odbor pregledal potrdila o izvolitvi poslancev in proučil poročilo republiške volilne komisije. V verifikacijskem odboru Republiškega sveta je bil izvoljen za predsednika Mile Jovičević, za tajnika pa Nikola Sekularac. Za predsednika verifikacijskega odbora Zbora proizvajalcev je bil izvoljen Dušan Asanović, za tajnika pa Djokica Jovanović.

Verifikacijski odbor Republiškega sveta je z ostalim gradivom republiške volilne komisije prejel tudi pritožbo poslanskega kandidata v volilnem okraju Kosanica Ilije Vukovića, ki je na zadnjih volitvah propadel. Vuković trdi, da so proti njemu nelegalno agitirali in da je v volilnem okraju Kosanice protizakonito glasovalo več volivcev.

V Kidričevem so dali v poskusno obratovanje mlino za mletje boksita

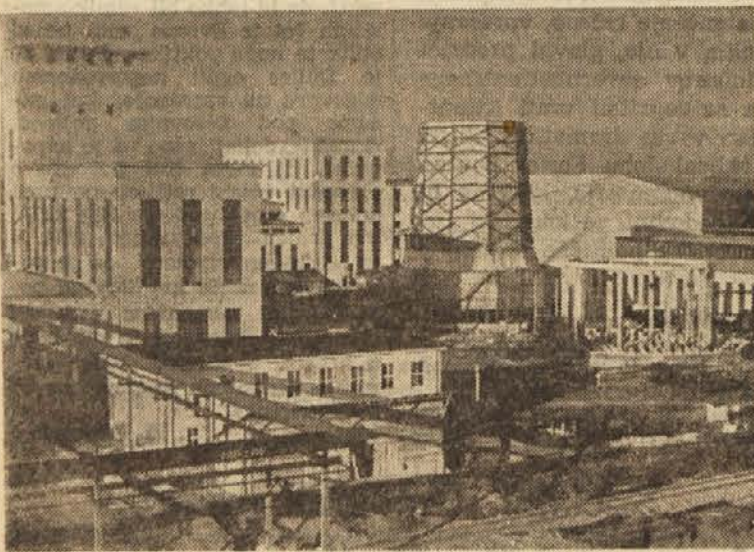
Maribor, 15. decembra

Včeraj je bilo v Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem vse v velikem pričakovanju. Ob 11. uri dopoldne so začeli poskusno obratovati rudni mlino za mletje boksita. Mleti boksit je potem pripravljen za nadaljnjo predelavo. V poskusnem obratovanju rudnih mlinov bodo zmleli 40 vagonov boksita iz raznih nahajališč v naši državi. V tem času bodo preizkusili celotno delovanje rudnih mlinov. Skoraj vsa dela pri montaži so opravili naši domači strokovnjaki v razmeroma zelo kratkem času.

Rudni mlino v dosedanjem poskusnem obratovanju dobro de-

lujejo, sprti pa odpravljajo malenkostne napake. V tovarni so prepričani, da bo poskusno obratovanje v celoti uspelo. Z montažo rudnih mlinov in z njihovim poskusnim obratovanjem je delovni kolektiv Tovarne glinice in aluminija dosegel pomemben uspeh. Zopet je za en korak bližje, da bo tovarna v doglednem času dajala našemu gospodarstvu tone in tone glinice in aluminija.

Odbori SZDL, širjenje knjig Prešernove družbe je pomembna kulturna in idejno vzgojna naloga.

Tovarna glinice in aluminija v Kidričevem

Visoki življenjski jubilej VIKTORJA KUKOVCA

Včeraj je Viktor Kukovec, najstarejši živeči slovenski socialist, praznoval svojo 85-letnico

Včeraj so imeli v prikupni hiši na Dolenjski cesti št. 33 družinski praznik. Viktor Kukovec, za pokojnim Etbinom Kristanom najstarejši slovenski socialist, je dočkal v krogu svoje družine 85-letnico življenja. Temu žilavemu starčku še ni pošel življenjski optimizem, čeprav ga je na starost bolezen napravila malone negibnega. Njegov duh je še zmeraj prožen, saj sam pravi, da ga »pokonci držijo« le to, da lahko iz časopisov in z razgovori v družbi prijateljev sledi ustvarjalnosti dobe, ki jo je sam pred davnimi leti in med NOB soustvarjal.

Rudolf Maister, osvoboditelj Maribora in koroški bорец, ni tovarišu Kukovcu zaman priznal, da je le z njegovo pomočjo priboril Sloveniji severne štajerske kraje. Tik po prvi svetovni vojni, ko je avstrijsko nemstvo sanjalo o meji na Savi, je Maistrova »vojska« stela komaj nekaj deset golorokih rodoljubov. In Viktor Kukovec je imel to porazno dejstvo pred očmi, ko se je kot predsednik Narodnega sveta odločil nasiloma prevzeti oblast od propadle Avstro-Ogrske. Ko je tamkaj utrdil prvo slovensko oblast, se je nemudoma odpravil v Radgono, kjer je avstroogrski 98. pešpolk, ki so bili v njem večinoma Čehi z avstrijskantskimi oficirji, prisilil k predaji. Pri tem se je poslužil grožnje, da bo, če se posadka ne preda, trpel posledice nekdanji župan v Ljutomeru. Uspeh je bil velik, saj je radgonska garnizija predala nad 700 pušk, 3 strojnice in precej streliva. S tem orožjem se so potem oboježili Maistrovi borci, radgonski Nemci pa so doživeli hudo razočaranje, ker so hoteli z njim osvojiti vse slovensko ozemlje do Save.

Brez Kukovčeve nagle intervencije bi Slovenci nedvomno izgubili skoraj desetino svojega ozemlja in prav toliko prebivalstva.

Se preden priznamo tov. Kukovcu njegov delež v osvoboditvi slovenskega severa, pa moramo poseči še dalj, v njegovo mladost, ki je tega prleškega rodoljuba napravila za revolucionarja. Se ne 13-leten je moral tov. Kukovec menjati gimnazijo in zaradi boleznih oditi na srednješolski študij v Gorico. Tam se je seznanil z znanim socialnim demokratom Henrikom Tumo. Spoznal je tudi italijanske tovariše, zlasti mladence iz Milana, ki so o priliki stavk leta 1882 dobivali iz Milana revolucionarno gradivo. Med drugim je iz teh virov dobil tov. Kukovec tudi znameniti Marxov »Manifest«, ki ga je zelo navdušil in s katerim je prvič dobil v roke napredno, delavsko literaturo. Tik pred maturo je moral okusiti tudi trpkost pot po zaporih, kamor so ga goriške oblasti vtakline zaradi »revolucionarnega in antireligioznega delovanja«. Nato je odšel iz Gorice v Graz študirat medicino. Socialni demokrati so bili tamkaj že močno razgibani, pa se tov. Kukovec, kakor pravi, ni mogel odločiti zanje. Odbijal ga je njihov parlamentarizem. Po odslužitvi kadrovskega roka je nadaljeval visokošolske študije na Dunaju. Tam je spoznal večino volilnih socialistov tedanje dobe in sodeloval v socialno demokratijskih glasilih kot n. pr. v »Arbeiterzeitung«.

Življenjska pot Viktorja Kukovca je bila s tem določena. Čisto razumljivo je potemtakem, da ga leta 1908, na državnooborških volitvah, zasledimo na listi levo usmerjenih socialnih demokratov, v družbi z Etbinom Kristanom in Ivanom Cankarjem. Z rojstvom

DNEVNA KRONIKA

vodstvu INTUCA brzojavko z najprisrčnejšimi izrazi sožalja.

Družbeni plan za leto 1954 proučujejo

Beograd, 15. decembra

V soboto je bila seja odbora za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta. Proučevali so osnutek družbenega plana za leto 1954, ki ga je odboru poslal Zvezni zavod za gospodarsko planiranje. Nekatere pripombe k planu so na seji sprejeli in družbeni plan bodo izpopolnili, potem pa vrnilo Zveznemu izvršnemu svetu, da pride pred novo Ljudsko skupščino.

Osuševanje Jelas polja

Slavonski Brod, 15. dec.

Podjetje za regulacijo in melioracijo »Jelas« gradi tri glavne odvodne prekope, po katerih bo odtekala voda z močvirnega področja slavonskobrodškega okraja. Prekop od Orijevca do Lužane je dolg 4,5 km in po njem bo tekla voda v Orjavo. Prekop od Brodskega Stupnika do Slavonskega broda je dolg 17 km. Po njem bo tekla voda v Grbovnicu in naprej v Savo. Oba prekopa grade čez Jelas polje in kmalu bosta dograjena. Tretji prekop,

IZ DELA ORGANIZACIJ ZVEZE KOMUNISTOV

V JLA so izvolili polkovne in divizijske komiteje

V vseh enotah JLA, izvemši mestnih, so zaključili volitve polkovnih in divizijskih komitejev Zveze komunistov. Te volitve so, poudarjajo v pooblaščenstvu CK ZKJ za Jugoslovansko ljudsko armado, pokazale, da so organizacije Zveze komunistov v Armadi razvile živahno politično dejavnost po pismu, ki ga je plenum CK ZKJ poslal partijskim organizacijam. Hkrati so pokazale tudi silno veliko zanimanje vseh pripadnikov Armade za probleme enot.

Letošnje volitve vodstev v organizaciji Zveze komunistov so

prve po odpravi političnega komisarja v enotah JLA. Razprava na volilnih konferencah je pokazala, poudarjajo v pooblaščenstvu CK ZKJ za JLA, da se zdaj vse starešine uveljavljajo v političnem delu z vojniki, organizacije Zveze komunistov pa so se bolj posvetile političnim nalogam.

Kot eno izmed najvažnejših nalog v prihodnje so si organizacije na volilnih konferencah zastavile delo pri političnem in kulturnem dvigu vojakov in pri razvoju socialističnega patriotizma med pripadniki Armade.

OBETAJO SE NAM ŠE ŽIVAHNEJŠI STIKI S TUJINO

Sestanek komisije za kulturne zveze s tujino

Beograd, 15. dec. V Beogradu se je začel plenarni sestanek komisije za kulturne stike s tujino, na katerem proučujejo delovni načrt te komisije za leto 1954. Komisija je načelno sklenila izdajati potrebne biltenne pa tudi reprezentativni časopis, namenjen tujini. Razen tega bodo tiskali več informativnih brošur o naši kulturi, umetniške monografije in podobne publikacije v tujih jezikih. Na sestanku so poudarili, da naša kulturna dejavnost v tujini ne sme biti propagandna ali uradna. To se nanaša tudi na našo književnost, na pr. na prevode naših književnih del v tuje jezike, sodelovanje književnikov in znanstvenikov pri tujih časopisih, urejanje in podobno. Komisija bo prihodnje leto sodelovala z republiškim sveti za prosveto in kulturo pri pošiljanju naših študentov v tujino, hkrati

pa bo podeljevala tujim študentom naše stipendije.

Poleg predsednika komisije za kulturne stike Marka Ristića in tajnika Iva Frola, so bili na tem sestanku navzoči tudi Mitra Mitrović, svetnik sekretariata za znanje zadeve, akademiki Ivo Anđrić, Krsto Hegeđušić in Isidor Čankar ter predstavniki treh naših akademij. V imenu posameznih zvez umetnikov so bili navzoči Aleksander Vučo, Marko Čelebonović, Oskar Danon, Zivojin Zdravković, Jože Lavrenčić in Zorž Skrigin. Sestanku so prisostvovali tudi predstavniki republiških svetov za prosveto, znanost in kulturo Bora Blagojević, Lukaš Babović (Srbija), Josip Lužaketa (Hrvatska), Vlado Vodopivec (Slovenija), Mitar Papić (BiH), Veljko Milatović (Crna gora) in Metodije Sokolovski (Makedonija).

izdelavo teh naprav, ki jih trenutno ne morejo izdelovati v naših tovarnah.

»Jedinstvo« proučuje tudi možnost, da bi izdelovali naprave za tovarno viskoze. Pri graditvi naprav za tovarno viskoze bi sodelovali tudi podjetji »Edvard Kardelj« in »Rade Končar«.

Tovarna »Jedinstvo« je že dobavila naprave za železarno v Sisku in tovarno celuloze v Prijedoru, del naprav za rafinerijo nafte v Bosanskem Brodu in za druga podjetja.

Pri Titogradu bodo gradili tovarno karbida in cianamida

Titograd, 15. dec. Prihodnje leto bodo v bližini Titograda začeli graditi tovarno karbida in cianamida — prvi objekt velikega kombinata, v katerem bodo izdelovali umetno gnojilo, umetno svilo in volno, plastične maso in še nekatere predmete. Komisija strokovnjakov je ugotovila, da so zelo dobri pogoji za zgraditev takšnega kombinata (tupo in premog kot surovini ter električna energija za pogon), nakar so določili lokacijo sedaj pa delajo prvi načrti. Domanjajo, da bo tovarna zgrajena iz zveznih sredstev, sodijo pa, da bodo varjo investirali v prihodnjem letu približno 200 milijonov dinarjev.

Iz Kreke dobiva Beograd 800 ton dnevno premoga več

Tuzla, 15. dec. Delovni kolektivni premogovnikov v Kreki in Banovičkih nakopujejo vse več premoga. Rudarji Kreke nakopujejo že od 1. decembra po 6000 ton premoga na dan, vtem ko so poleti nakopali komaj polovico. Spriču tega je Kreka povečala dobavo lignita beograjskim potrošnikom na 1800 ton dnevno, poprej pa je dobavljala le 1000 ton na dan.

Rudarji v Banovičkih so pretekli mesec nakopali več kot 3000 ton črnega premoga, kakor je po planu določeno. Pri tem so prihranili pri proizvodnih stroških več kot 17 milijonov takov, da bodo ta mesec najbrž dobili stoodstotne plače.

Ce bo rudnik delal tako kot v decembru in v novembru, bo kolektiv brččas dosegel plačni sklad in celo kril lansko izgubo. Rudarji in bageristi dnevnega kopa v Cubričah in Banovičkih selu so sklenili ta mesec nakopati 3000 ton premoga na dan, kolikor je celotni rudnik nakopal v enem mesecu.

Nova razstava v galeriji ULUŠ

V galeriji »Ulus« na Terazijah so odprli samostojno razstavo del dveh mladih beograjskih slikarj, Mirjane Janković in Milene Velimirović. Obe umetnici sta razstavili nad 60 slik.

N. Z.

PISMO PREBIVALCEV PROSEKA UREDNIŠTVU »BORBE«

Ne pozabite: nobena slovenska vas v coni A noče pod Italijo!

Skupina prebivalcev slovenske vasi Prosek, ki leži na področju tržaške občine v angloameriški coni STO, je poslala uredništvu »Borbe« pismo s prošnjo, naj ga objavi. Pismo se glasi:

»Dragi tovariši, prosimo vas, izmenite bralce z bojem majhne slovenske vasi, ki leži 4 km severozahodno od Trsta. Zelimoj jih znaniti s tem, zakaj in kako je naša vas 8. oktobra dejala: »Nikdar več pod Italijo!«

Prosek, tako se imenuje naša vas, je staro slovensko naselje blizu Trsta, zemlja slovenskih kmetov pa že 13 stoletij sega do našega lepega Jadranskega morja. Naši pradedje so živelj na tej zemlji kot kmetje, tu so živelj in umirali. Naša vas se je morala že konec minulega stoletja, zlasti pa v tem stoletju hudo in krvavo boriti, da je italijanski imperijalizem ne bi uničil.

Ker je naša vas del tržaške občine, so se morali naši ljudje že za Avstro-Ogrske boriti proti diskriminaciji, ki jo je tedanjim režim uveljavljal Slovincem v škodo, Italiji pa v prid. V tem boju so nam bile najbolj koristne naše prosvetne in gospodarske organizacije. V vasi smo že pred začetkom prve svetovne

vojne imeli dramsko skupino, ki je začela delovati 1882, pa pevski zbor, godbo na pihala, telesno-vojsko društvo »Sokol«, ljudsko knjižnico, Ciril in Metodovo družbo in še tri gospodarska društva. Takrat je naša vas, ki je imela tudi socialnodemokratsko sekcijo, peljala za eno izmed najnaprednejših vasi tržaške občine.

Z razpadom Avstro-Ogrske in prihodom »nosilcev rimske kulture« je bilo zaključeno naše kulturno-prosvetno življenje. Mi in naši otroci smo morali obiskovati italijanske šole in se učiti jezika osvajačca. Tako so se začela huda leta, leta podobna srbski zgodovini za turških napadov. Uničili so nam vsa telesno-vojska in kulturna društva, oropali naše gospodarske ustanove, naši mladini pa so odprli vrata fašističnih »prosvetnih društev« — zaporov in taborišč. Med fašistično vladavino je bilo po zaporih in taboriščih 29 vaščanov, izmed katerih so Alojza Spanger

obsodili na smrt, kasneje pa mu kazen znižali na 30 let. Kako so ga mučili 1931, lahko razumejo samo tisti, ki so bili med vojno v Jasenovcu in temu podobnih taboriščih.

Toda fašistična strahoolada ni uničila našega svobodoljubnega duha. To je naša vas izprijela s svojo udeležbo v narodnoosvobodilnem boju. Iz nje je odšlo v partizane 29 vaščanov, izmed katerih jih je 19 padlo. Izmed 59 ljudi, ki so bili internirani v Nemčiji, jih je 11 umrlo. V tistem času je bila naša vas, čeprav okupirana od Italijanov in Nemcev, prava pravcata trdnjava partizanstva.

Hoteli smo biti svobodni na svoji zemlji. Toda kakor da so bile naše žrtve zaman. Namesto svobode smo dobili nekakšno zavezniško vojaško upravo, ki ni prav nič popravila tistega, kar nam je fašizem prizadel v 25 letih okupacije. Vnovič so v naši vasi postavili napis: »Prosecco«, a ne Prosek. Spet so nam dali osebne izkaznice s priimki, ki jih je skazil italijanski fašizem in vanje zapisali — »Državljanstvo: italijansko«. Niso nam vrnili kulturnega doma, niti drugih stoari, ki nam jih je italijanski fašizem odozel.

In naposezadnje je prišel 8. oktober. Tisti dan se je doignila naša vas in mi smo ponovno pokazali, da nočemo Italije. Italijanski napisi so izginili. Lepe slovenske zastave s peterokrako zvezdo so zaplapolale. Ko smo po radiu poslušali tovariša Tito v Leskopolcu, so mnogi, verjemite nam, jokali od veselja. Naša domovina nas ni izdala. Nismo ostali osamljeni.

Prek vas, dragi bralci »Borbe«, govorimo jugoslovanskim narodom in tovarišu Titu. Ne pozabite, da naša vasica Prosek skupaj z osmi okoliškimi vasi noče Italije in da ve, da je prihodnost in svoboda le v okviru socialistične Jugoslavije.

Skupina frontovcev iz vasi Prosek.

Sedanji režim, ki vlada v Iranu se opira le na vojsko in tujino

RICHARD NIXON V TEHERANU

(Od našega stalnega dopisnika Borbe) Istanbul, decembra.

Ko je letos maja Dulles potoval po državah Srednjega vzhoda, Indije in Pakistanu, se je mudil tudi v naslednjih mestih in prestolnicah: Kalru, Jeruzalemu, Bejrutu, Bagdadu.

General Zehedi

Riadu, New Delhidju, Karačiju, Ankari, Atenah in Tripolisu. Takrat je ves Srednji vzhod ugotovil, da je to »konsultativno potovanje« ameriškega zunanje ministra vsebovalo tudi določen pritisk na najburnejšo deželico dela sveta — na Iran. Dulles namreč ni utegnil priti na iransko planoto in začeti razgovore v vročem Teheranu. Tam je sedel jezi starec Mosadik, s njim pa se Dulles ni nič hotel, niti ni imel kaj razgovarjati. Tako Dulles kot Angleži so na nekaj čakali, nekaj pripravljali, kajti nikakor ni bilo moč domnevati, da se prav Dullesova politika prav nič ne svajna za Iran in za dogodke v zvezi s njim.

Odtlej je minilo pol leta in te dni

je prispej v Teheran podpredsednik ZDA Nixon. Le-ta se je hotel in se imel marsikaj pogovoriti v Teheranu, kjer ni več na krmlu dr. Mosadik (le-ta zdaj z zatožne klopi zaman protestira, da je prav on še vedno »zakoniti« predsednik iranske vlade, ki so ga strmozglavili in mu zdaj sodijo »agenti iz tujine«).

Kolikšen pomen pripisujejo ZDA Nixonovemu prihodu v Iran pričla dejstvo, da je ameriški veleposlanik v Teheranu g. Henderson odpotoval v Karačij Nixonu naproti. Kako temeljito sta se šah in Zahedi potrudila za sprejem svojega ameriškega gosta, so pokazale velike priprave in popravila v razkošni palači »njegovega« visocanstva priča Abder Reze, šahovega brata, kjer je Nixon stanoval.

ZA PETROLEJE GRE IN ZA DOLARJE

Razgovoril? Vljudnostni ali brezsvobinski? Nikakor ne. Vlada generala Zahedija pričakuje velikih posojil in daril ZDA. Amerikanci naj bi sodelovali pri ponovnem obratovanju abadanске rafinerije, njihovi strokovnjaki bodo prišli v Abadan, ameriške družbe pa bodo skupno z angleškimi poskrbele za prodajo iranske nafte. Temu vprašanju je bila posvečena tudi nedavna mislija Herberta Hooverja ml. v Teheranu.

Ko sta pred tremi meseci Zahedi in šah prevzela oblast, sta se obrnila na tujino s pozivom za pomoč. To je veljalo predvsem ZDA. Dolarji so začeli pritekati. Koj so dobili 45 milijonov, tako da zdaj redni mesečni primanjkljaj iranske vlade krijejo z darili iz ZDA.

Amerikanci pa, ki dajejo darila in posojila, ne skrivajo svojih zahtev, da mora general Zahedi takoj sprožiti odločno akcijo zoper »uporne elemente« v državi in da se mora čimprej znebiti povojne nevtiralnosti in borbe zoper Angleže. Načrti o osi Karačij-Teheran-Ankara, ki naj bi zamenjali neuresničen načrt o obrambi Srednjega vzhoda, kateri naj bi načelovalj Egipt in arabske države, postajajo čedalje stvarnejši. Na to vojaško zvezo gledajo v Karačiju z zelo prijaznimi očmi. Turki jo tople pozdravljajo in komaj čakajo nanjo (mesece dni po prihodu Zahedija us krnilo je uradna turška novinarska agencija obiskala Teheran in takrat so o tej zvezi mnogo govorili). Vendar o tem načrtu Zahedi do zdaj še ne sme dati uradne izjave, tako zaradi iranskega javnega mnenja kakor tudi zaradi svojega severnega sosedca. Če bosta šah in Zahedi privolila v upostavitve vojaških oporišč, bodo v Iran začeli pritekati dolarji v potokih, vlada se bo utrdila in Nixonovo poslanstvo bodo presodili kot res plodovito in nič manj uspešno, kot je bilo Dullesovo.

Zato je Zahedi tudi večkrat trdil, da je bil Iran ob strmoglavljenju Mosadikove na robu propada in da se more njegova vlada uspešno boriti zoper brezposelnost, upornišvo in bedo le s tujo pomočjo in če bo imela boljše odnose z vsemi državami.

Pred upostavitvijo diplomatskih odnosov z Veliko Britanijo je Zahedi z najostrejšimi besedami napadel Mosadikovo vlado, češ da je bila »uporniška in docela nemočna«, da jo povzročila pravno in socialno negotovost, razredno borbo, prelivanje krvi, anarhijo, uničenje vojske, da

se je pregrešila zoper iransko ustavo in dala izdajniškim elementom proste roke.

ZAHEDI »DELA RED« V IRANSKI ZUNANJI POLITIKI

S takšno oceno politike se večidel iranskega ljudstva ne strinja. Vendar je Zahedi začel »delati« red v iranski zunanji politiki. Njemu samemu je bilo jasno, da se zadeva ne bo tako preprosto razpletla; tem prej, ker se je verski vodja in predsednik parlamenta Kašani postavil po robu obnovi diplomatskih odnosov z Britanijo, dokler petrolejskega spora ne rešijo.

Da bi ustregel lepi občli in da bi mu ne mogli očitati, da deluje po navseh in pod pritiskom iz tujine, je general Zahedi sklical dve veliki posvetovanji o tem, ali je treba obnoviti diplomatske odnose z Veliko Britanijo. Na prvem sestanku se je zbralo 50 državnikov, med njimi devet bivših predsednikov vlad, pet bivših predsednikov skupščine, 29 bivših ministrov itd. Na drugem so se zbrali poslanci, ki niso odstopili. Značilno pa je, da se Kašani ni hotel sestati z Zahedijem. Plod teh dveh sestankov je bila upostavitve diplomatskih odnosov z Angleži, krvavi dogodki v Teheranu, streljanje vojske v neoborojene demonstrante, ki so protestirali proti temu vladnemu dejanju. Tako je general Zahedi začel »delati« red v iranski zunanji politiki.

All gre pri tem za kapitulacijo pred Britanci in bivšo anglo-iransko

Abdul Kašani

družbo — to je vprašanje, ki danes najbolj muči rodoljubne Irance, ki so se za Mosadikove vlade celih 25 mesecev vztrajno in ostro borili zoper anglo-iransko družbo in angleško vlado, a za pravilne nacionalne koristi. Nadaljnji dogodki in Zahedijevi ukrepi bodo bolj osvetlili to vprašanje, značilno pa je, da ves arabski svet z očitno nenaklonjenostjo in s čedalje hujšimi obsodami spremlja ravnanje generala Zahedija. Za pot, ki jo namerava ubrati Zahedijeva vlada, je značilno, da domala vsa Mosadikova dejavnost proglašajo za »profnarodno in demagoško«. Hkrati pa krvave demonstracije, prepovedi časnikov in neredi čedalje pogosteje sprmeljajo sedanjo politiko generala Zahedija. Vse to priča, da se sedanji iranski režim opira le na vojsko in na tujino in da ga ljudstvo ne podpira. Videz trajnosti in gotovosti skušajo vzbuditi z obiski raznih uglednih osebnosti iz tujine.

Zdravko Pečar

Foreign Office o tržaškem vprašanju

London, 15. dec. (Tanjug). — Predstavnik Foreign Officea je na vprašanje, kaj je z vestmi, ki govore o možnosti sestanka med predstavnikmi Jugoslavije in Italije kot o poti za rešitev tržaškega vprašanja, odgovoril, da si zahodne velesile še vedno prizadevajo, da bi to vprašanje rešile. Toda, je pripomnil, ne bomo vztrajali na tem, da bi vsilili kakšna naša gledišča.

Ceprav predstavnik Foreign Officea tega ni posebej poudaril, je iz njegove izjave moč sklepati, da Velika Britanija ne bi nasprotovala dvostranskim razgovorom med Jugoslavijo in Italijo.

Izjavil je tudi, da povabil na konferenco petih držav o Trstu še niso poslali.

V zvezi z večerajšjo izjavo Pelle v Parizu, ki je trdil, da bo v Italiji težko ratificirati sporazum o evropski obrambni skupnosti, dokler ne bodo rešili tržaškega vprašanja, je predstavnik Foreign Officea odgovoril, da je g. Pella ponovil tisto, kar je že večkrat povedal, se pravi, da bi rešitev tržaškega vprašanja olajšala sprejem pogodbe o evropski obrambni skupnosti v italijanskem parlamentu.

Tržaški delavci zahtevajo zvišanje mezd

Davi se je začela v Trstu 24 ur trajajoča stavka

Trst, 15. decembra. V vseh industrijskih podjetjih v Trstu, v katerih delajo delavci več kot 32 ur na teden, se je začela davi 24 ur trajajoča stavka. Delavci zahtevajo, naj bi njihove meзде spravili v sklad s porastom življenjskih stroškov. Stavka se je začela v ladjedelnicah, tovarni strojev, smodnišnici, železarni »Silva«, rafinerijah in drugih podjetjih.

Tržaški razredni sindikati so pozvali delavce, naj se udeležijo današnje stavke, da bi se tako ta akcija pretvorila v močan pritisk, ki bi prisilil tržaške industrijce, da končoveljavno sprej-

mejo upravičene zahteve delavcev.

Glasiło tržaških independentistov »Corriere di Trieste« prav tako pozdravlja današnjo stavko. »Pošiljamo naše pozdrave,« piše ta časnik, »in izražamo solidarnost z vsemi stavkajočimi, ki danes manifestirajo proti vladajočemu statusu.« »Corriere di Trieste« poudarja, da delavci prejmejo enake meзде kakor pred nekaj leti, čeprav so se življenjski stroški znatno zvišali.

Predstavniki nekaterih velesil so ob tej priliki poudarili, da se politika njihovih vlad, tako zunanja kot notranja, ravna po načelih, ki jih vsebuje splošna deklaracija OZN o človeških pravicah.

TODA...

Toda prav v tistem času, ko so tako slovesno izražali zvestobo tem velikim demokratičnim načelom, smo slišali mnenje, da ne morejo ukiniti fašističnih zakonov v Trstu. Rekli so nam, da je

to »preobčutljivo politično vprašanje« in da ga zato »ne bi bilo treba sprožiti«.

Iz ust vseh tistih, ki so govorili lepe besede o človeških pravicah, smo slišali tudi mnenje, da je naša zahteva, naj Slovincem in Hrvatom v Trstu zagotovijo enakopravnost, »pretirana«.

LOGIKA PA TAKA!

Zakaj je to »pretirana« zahteva?

Njihov glavni argument je približno takšen: »Neprijetno bi bilo, če bi zdaj ukinili fašistične zakone v Trstu, ker bi s tem priznali, da so bili Mussolinijevi zakoni doslej veljavni!«

Zares, čudovita logika!

Fašistični zakoni morajo še nadalje ostati nedotaknjeni zato, da svet »ne bi zvedel, da so še vedno veljavni!«

»PREOČUTLJIVO POLITIČNO VPRAŠANJE«

V popušcanju italijanskim desničarskim in kominformovskim elementom so šli že tako daleč, da zdaj celo presojujejo kot nekaj strašnega tudi to, če mi zahtevamo, naj dajo našemu življu v Trstu enakopraven položaj z ostalim prebivalstvom.

Z drugimi besedami, zahteva, s katerimi se mi sklicujemo na splošno deklaracijo OZN o človeških pravicah in na mirovno pogodbo z Italijo in zahtevamo, naj uveljavijo njene določbe o zaščiti narodnih manjšin — imajo za »pretirane«.

Ali lahko sploh zaupamo v svečane izjave o zaščiti narodnih manjšin, ko celo zahteva, naj ukinemo Mussolinijeve zakone, odklanjajo z nemočjo motivacije, da je to »preobčutljivo politično vprašanje?«

J. Smole

„PRETIRANE“ ZAHTEVE

DANES PO SVETU

Potovanje Nixona po Aziji

Podpredsednik ZDA Nixon je zaključil v ponedeljek desetdnevno potovanje po azijskih državah. Njegov namen je bil, seznaniti se z razmerami in problemi v teh državah, da bi potlej določili ameriško politiko.

Nixon se je razgovarjal z mnogimi državniki. Imel je priliko seznaniti se z raznovrstnimi problemi. Obisk na Japonskem — vprašanje njene oborožitve. Obisk na Koreji — vprašanje premirja in odnosov s Sing Man Rijem. Manevri kuomintanskih enot na Formozu — proučitev bodočega stališča ZDA nasproti Čang-kajsku. Ogled bojišča v Indokini — možnost francoskega sporazuma s Ho Si Minhom. Razgovori v Burmi — odgovornost ZDA za početje kuomintangovcev. Polet v Karačij — možnost vojaške pogodbe s Pakistanom. Obisk v Teheranu — vprašanje iranskega petroleja itd.

Kot je videti, gre za obilico vprašanj. Na temelju svojih ugotovitev in razgovorov bo moral Nixon poročati Eisenhowerju in Kongresu. Nixon ni želel seznaniti javnost z vsebino svojega bodočega poročila, vendar se dá na temelju intervjuja, ki ga je dal United Pressu, razbrati, da bo Japonska ena izmed najvažnejših točk.

Edina javna politična izjava, ki jo je dal Nixon na tem potovanju, se nanaša na to, da bi morali Japonsko ponovno oborožiti.

Zamisel o ponovni oborožitvi Japonske ni nova. ZDA si že dal časa prizadevajo, da bi jo uresničile, in izvedbe svojih načrtov na Tihem oceanu. Toda tu gre — razen odpora v nekaterih japonskih krogih — tudi za nesoglasja, ki so prišla do izraza med ameriško-japonskimi razgovori konec oktobra v Washingtonu.

ZDA so pripravljene pomagati Japonski samo z orožjem, medtem ko na gospodarsko — denarno pomoč. V zvezi s tem je tudi domneva, da so vodilni japonski denarniki zahtevali od Nixona pomoč za obnovo oborožitvene industrije, kakor tudi, naj ZDA v okviru svoje pomoči Japonski povečajo nakupe v tej državi.

Washington je zoper vsako obnovo japonsko-kitajske trgovine, medtem ko se v poslovnih krogih, pa tudi v japonskem parlamentu čedalje bolj krepi smer, ki zahteva trgovino z Mao Če Tungovo Kitajsko.

Kar zadeva ameriško stališče, je pomembna tudi izjava tajnika za letalstvo Talbota, da bodo ZDA pomagali pri krepitvi japonskih letalskih sil. Talbot je tudi poudaril, da je Formoza ključni položaj ameriške tibocanske obrambe.

Vsekakor ima Washington velike predlavitve: za dosego svojih zamisli na Daljnem vzhodu mu je razbita oborožena Japonska, za razširitev vpliva na ostale azijske države pa mora upoštevati njihovo razpoloženje glede teh njegovih prizadevanj.

M. B.

Osem odpuščenih funkcionarjev nočejo več zaposliti

New YORK, 15. dec. (AFP). — Upravno razsodišče OZN ni hotelo ponovno zaposliti osem funkcionarjev OZN, ki jih je generalni tajnik Hammarskjöld odpustil na predlog komisije, ki je proučevala pogodbe, sklenjene z osemjem OZN.

Administrativno razsodišče je presodilo, da je Hammarskjöld ravnal v mejah svojih pooblastil in da noben izmed teh primerov ni bil politične narave.

KOREJA

Sing Man Ri: »Prekinitvev razgovorov je zmaga OZN«

Seul, 15. dec. (AFP). — Predsednik južnokorejske republike Sing Man Ri je danes izjavil, da pomeni prekinitvev pogajanja v Pan Mun Jomu zmago Združenim narodov. Pripomnil je tudi, da bi premalo odločno stališče proti Kitajski in Severni Koreji »povzročilo katastrofo«.

Ostali južnokorejski visoki predstavniki so dali pesimistične izjave glede možnosti, da bi pogajanja nadaljevali.

Arthur Dean odpotoval v Washington

Seul, 15. dec. (UP). — Posebni ameriški odposlanec na panmunjonskih pogajanjih Arthur Dean je davi v Korejo odpotoval z letalom v Washington. Že prej je Dean izjavil, da se bo vrnil v ZDA poročat predsedniku Eisenhowerju in Združenim narodom o uspehu pogajanj o korejski politični konferenci.

Dean odklanja nadaljevanje pogajanj

Pan Mun Jom, 15. dec. (AFP). — Ameriški predstavnik Arthur Dean, ki je vodil panmunjonska pogajanja

s severnokorejskimi in kitajskimi predstavnikmi, je danes odklonil predlog, naj bi nadaljevali razpravo v zvezi s politično konferenco.

Ameriški predstavnik je ob tej priliki izjavil, da ZDA zahtevajo, naj severnokorejski in kitajski predstavniki umaknejo prejšnje obtožbe in naj se opravičijo.

ZDA

Cabot Lodge — Eisenhowerjev osebni svetovalec

Washington, 15. dec. (AFP). — Vodja delegacije ZDA v OZN Cabot Lodge bo opravljal dolžnosti osebnega

predstavnika ameriške vlade ni hotel odgovoriti na vprašanje novinarjev, ali je to imenovanje Lodgea v zvezi s posebnimi problemi, ki so se pojavili v OZN.

Murphy pojasnjuje Deanove ukrepe

Washington, 15. dec. (AFP). — Državni podtajnik Robert Murphy je povabil v ponedeljek predstavnike 16. držav, katere enote so se borile na Koreji pod zastavo OZN, da bi jih obvestil, čemu je ameriški delegat v Pan Mun Jomu sklenil prekiniti razgovore.

V uradnih krogih poudarjajo, da je Murphy zlasti poudaril, da je ameriški delegat Dean pogajanja odložil, ne pa prekinil.

ZSSR

»Pravda« napada zasedanje atlantskega pakta

Moskva, 15. dec. (AFO). — V članku o otvoritvi zasedanja Sveta atlantskega pakta poudarja moskovska »Pravda«, da je agresivni atlantski blok »že prvega dne potrdil svoje dosedanje politiko«. Agresivni atlantski blok, nadaljuje »Pravda«, »ne samo ni sposoben zmanjšati napetosti v mednarodnih odnosih, marveč nasprotno to napetost čedalje bolj zaostrojuje.«

VELIKA BRITANIJA

Montgomery se noče umakniti

London, 15. dec. (AFP). — »Daily Mail« in »Daily Herald« poročata, da je maršal Montgomery odklonil, da bi zapustil položaj namestnika vrhovnega poveljnika zavezniških oboroženih sil v Evropi. Angleška vlada je namreč namerovala postaviti na ta položaj generala Templeja, britanskega visokega komisarja na Malajji.

Henry Cabot Lodge

ga svetovaleca predsednika Eisenhowerja v zvezi z vprašanji, ki se tičejo OZN v času pred nadaljevanjem zasedanja Generalne skupščine.

Uspes italijanskoga delavstva

Popolna protestna stavka v industriji in krajevnem prometu

Rim, 15. dec. (R). V Italiji se je danes ustavilo vse delo po tovarnah in delavnicah in mestoma tudi promet po mestih in v posameznih pokrajinah. V protestni stavki sodeluje okrog 5 milijonov delavcev. Kakor poročajo, je doseglja udeležba v Severni in Južni Italiji nad 90, v Srednji Italiji nad 70% industrijskega delavstva. Stavka se bo zaključila okrog polnoči. Organizirani sta jo obe največji sindikalni zvezi: konfederacija dela in demokristjanska sindikalna organizacija. Saragatovi sindikati niso sodelovali. Stavka je bila demonstracija proti delodajalcem, ki nečesto pristati na izenačenje meznega in delovnega sistema ter zvišanje plač v industriji.

Vsekakor je današnja stavka bolj uspešna od vseh dosedanjih. Posebno v Milanu, Genovi, Torinu, Firencih in Bologni so opustili delo domala vsi industrijski delavci. V krajevnem prometu danes ni vozil noben tramvaj ne trolejbus. Tudi avtobusni promet je zastal. Ponekod so krajevne oblasti poklicale na pomoč vo-

Sovjetski dolgovi ZDA

Washington, 15. dec. (R). Danes bi se morali sestati sovjetski in ameriški strokovnjaki za ureditev sovjetskih dolgov iz zadnje svetovne vojne. Zunanje ministrstvo pa je objavilo, da sestanka ne bo. Do odgovorite je prišlo po sinočnjem razgovoru sovjetskega veleposlanika Zarubina s državnim podtajnikom Bedellom Smithom.

Dolgovi so nastali iz ameriških dobav SZ po znanem Rooseveltovem zakonu o posojilih in zakupih. Amerika je med drugim dobavila SZ 186 ladij, mnogo orožja, streliva in drugega materiala. Sedaj terjaja odškodnino v znesku 800 milijonov dolarjev, medtem ko jih SZ ponuja le 300.

Dean nepopustljiv

Tokio, 15. dec. (R). Ameriški pooblaščenec za pripravo korejske konference Arthur Dean, ki se vrača v Washington, se je danes ustavil v Tokiju. Novinarjem je izjavil, da računa za zahtevo nasprotnikov, da se razgovori v Pan Mun Jomu nadaljujejo in tudi s preklicom njegovih obtožb o zahrbnosti ameriške politike. Dokler teh obtožb ne bodo preklicali, se ne bo vrnil v Pan Mun Jom.

Poostreni policijski ukrepi v Teheranu

Teheran, 15. dec. (AFP). V Teheranu so se danes spet začeli zbirati študentje in delavci, da bi protestirali proti obnovi diplomatskih zvez z Anglijo in pogajanjem za ureditev petrolejskega spora. Vojaštvo je takoj intervenciralo. Razpršilo je demonstrante. Hujših incidentov ni bilo. Vojaški oddelki so se razpostavili po vseh glavnih križiščih v mestu. Policija stalno kontrolira prostore stranke iranskih delavcev ter nikomur ne dovoli vstopa vanje.

Po radiu so objavili odlok vojaškega guvernerja, ki prepoveduje vsako zbiranje po ulicah med 9. in 12. in 17. in 19. uro. Prepovedali so tudi izdajanje glasila stranke iranskih delavcev »Chahed«.

Obsedno stanje v Basri

Teheran, 15. dec. (AFP). V Basri so danes nastali neredi. En demonstrant je bil ubit, 6 jih je bilo ranjenih. Ranjenih je bilo tudi 6 policistov. Policija je streljala na demonstrante. V uradnem poročilu pravijo, da je tam nastala stavka in da so demonstranti napadli stavkokaze, ki jih je policija zaščitila.

Stavka je nastala v rafineriji basrijske petrolejske družbe že pred 12 dnevi. Zvečer je vlada proglasila obsedno stanje v Basri.

OBNOVA DIPLOMATSKIH STIKOV MED LONDONOM IN TEHERANOM

Teheran, 15. dec. (AFP). Angleško vlada je pristala na imenovanje

Nixon za novo politiko ZDA na Daljnem vzhodu

Washington, 15. dec. (R). Pod predsednik Nixon se je vrnil v Washington. Zglašil se je pri predsedniku Eisenhowerju, potem pa izjavil, da bo pripravil poročilo o svojem potovanju po 20 državah na Daljnem, Srednjem in Bliznjem vzhodu, ki ga bodo ZDA predložile Varnostnemu svetu OZN.

O njegovem poročilu za Varnostni svet sodijo, da bo v njem napovedal nekatere spremembe v azijski politiki. Washingtonu Obravnava bo gospodarsko in vojaško pomoč Indoneziji, Rijevo korejsko politiko, vojaško pomoč Pakistanu, se zavzel za čimprejšnjo oborožitev Japonske in stavil predloge, kako naj Rija pridobe, da ne nadaljuje vojne v Koreji, če do korejske politične konference ne pride ali le-ta ne uspe.

Vučinić pri Figlu

Dunaj, 15. dec. (Tanjug). Izredni veleposlanik Dragomir Vućinić je bil danes pri novem avstrijskem zunanjem ministru Leopoldu Figlu. Obisk je bil protokolarnega značaja.

INDIJSKI KMETIJSKI MINISTER V BEOGRADU

Beograd, 15. dec. (Tanjug). V Beograd je prisel indijski kmetijski minister Pandžanbro Dešmuk. V Jugoslaviji se bo mudil 5 dni. Prispel je iz Rima, kjer se je udeležil zasedanja mednarodne kmetijske organizacije (FAO). Obiskal bo več kmetijskih združenj, državnih posestev in zavodov. Jutri si bo ogledal vinarsko zadrugo v Smederevu in kmetijsko zadrugo pri Mali Trsnji.

ŠE NEKAJ RIMSKIH INTRIG

Rim, 15. dec. (Tanjug). Polslužbena zunanje-politična revija »Estere« odkriva danes brez vsakega pomisleka manevre rimske vlade, za katere naj bi se angažirale članice atlantskega pakta. V svojem članku razlaga službeno stališče zunanjega ministrstva in opozarja države atlantskega pakta, da so »Jugoslaviji na vsak način pripisale mnogo večji pomen, kakor ga dejansko ima«.

Casopis skuša »dokazati«, da je strateški in vojaški položaj Italije za obrambo Evrope pomembnejši, ali se mimo vsega še vprašanje, in se je mogoče na Jugo-

slavijo v vsakem primeru zanesti kot na zaveznika. Revija ponavlja stare trditve italijanskega tiska, da »se beogradska vlada vedno bolj približuje Moskvi« in da je treba vsak dan »pričakovati njen prestop v nasprotni tabor«.

PELLA PRI EDENU IN DULESU

Pariz, 15. dec. (DPA). Italijanski ministri predsednik Pella se je danes sestal z Edenom. Razgovarjala sta se o tržaškem vprašanju. Zvečer je imel enak sestanek z ameriškim zunanjim ministrom Dullesom.

Z ZASEDANJA ATLANTSKEGA SVETA

ATOMSKA OBOROŽITEV ATLANTSKE VOJSKE

GENERAL GRUENTHER O NJENI ŠTEVILNI MOČI, OPREMI IN O IZDATKIH ZANJO

Pariz, 15. dec. (R). Na zasedanju sveta atlantskega pakta so danes dopolnile zaključili razpravo o splošnem političnem položaju. Sledilo je poročilo o vojaški organizaciji atlantskega pakta, ki so ga pojasnjevali general Mc Cormyk, Gruenther in drugi. V razpravo so posegli ameriški obrambni minister Wilson, ki je atlantskim državam obetal novo orožje, in belgijski zunanji minister Van Zeeland.

Glavni rezultat današnjega zasedanja je bil, da je Amerika zagotovila zaveznikom državam informacije o atomskem orožju, predvsem o njegovih uporabi in učinkovitosti, tako da mu bodo lahko generalni štabi prizadetih držav prilagodili svoje strategije in taktike.

Na popoldanski seji so razpravljali o delovanju atlantskega pakta v tem letu. Poročal je generalni tajnik Ismay. Jutri dopoldne bodo imeli na predlog Kanade posebno sejo, a ni znano, o čem bodo razpravljali. Popoldne bodo na zadnji seji proučili komunikacije o zasedanju.

Vrhovni poveljnik atlantske vojske general Gruenther je v svojem govoru dejal, da so bili letos kljub težavam doseženi znatni uspehi pri organizaciji atlantske vojske razen pri letalstvu, ki ga bo treba prihodnje leto še izpopolniti. Atlantska vojska šteje sedaj 40 aktivnih divizij in 5000 letal ter 53 rezervnih divizij, ki jih je mogoče mobilizirati v treh mesecih, če bi iz-

bruhnila vojna. Oprema in vojaško znanje rezervne vojske je še nepopolno. Izdatki za atlantsko vojsko so znašali letos 10% več kakor lani, v prihodnjem letu pa je treba računati, da se bodo dobave opreme in orožja povečale skoraj za 100%.

Atlantska vojska bo opremljena tudi z novim orožjem. Njena številčna moč se bo tedaj lahko zmanjšala, vendar s tem ne gre računati kot z gotovim dejstvom.

Ameriški obrambni minister Wilson je izjavil, da je bil s šefi evropskih oboroženih sil dosežen sporazum, po katerem bodo vso atlantsko vojsko opremlili z enotnimi 7,62 mm kaliberskimi puškami. Predvsem pa je naglasil, da je ameriška vlada pripravljena predložiti kongresu zakon, po katerem bo pooblaščen dajati zaveznikom informacije o atomskem orožju.

Van Zeeland je govoril o voj-

Donavska komisija odslej v Budimpešti

Dragoje Djurić izvoljen za tajnika komisije

Galac, 15. dec. (Tanjug). Na današnji plenarni seji donavske komisije so sklenili prenesti sedež donavske komisije iz Galca v Budimpešto.

Za novega predsednika donavske komisije je bil izvoljen madžarski delegat Sik, za podpredsednika bolgarski predstavnik Genov, za tajnika pa jugoslovanski delegat pooblaščen minister Dragoje Djurić.

Madžarski delegat je na začetku seje izrazil soglasnost in željo madžarske vlade, naj bi bil sedež donavske komisije v Budimpešti. Vsi delegati so se strinjali s tem predlogom, jugoslovanski predstavnik Dragoje Djurić pa je poudaril, da je jugoslovanska delegacija že na zadnjem zasedanju donavske komisije sprožila vprašanje o prenesti komisije iz Galca v Budimpešto. Opozoril je, da je Galac zelo neprikladen za nastanitev vseh delegacij, kar velja zlasti za jugoslovansko, ki je prisiljena prihajati po ovinkih čez Madžarsko ali Bolgarijo v Galac.

Na seji so obravnavali nadalje spremembo čl. 7 poslovnika. Ta člen je bil sprejet na zadnjem zasedanju in je pomenil nedvomno velik napredek v primeru s prejšnjimi predpisi. Novi predlog za spremembo tega člena, ki ga je

stavila sovjetska delegacija, je približno rešitev tega vprašanja glede na jugoslovansko delegacijo. Sovjetski delegat je izjavil, da je njegova delegacija, ko je stavila ta predlog, želela, naj donavska komisija izpolni svojo nalogo v skladu s konvencijo, sklenjeno leta 1948.

Jugoslovanski delegat se je strinjal s tem in je izrazil zadovoljstvo, da so se tega vprašanja lotili na edino pravilni način. Poudaril je, da sovjetski predlog

ustreza prejšnjim zahtevam jugoslovanske delegacije.

Ko so tudi predstavniki ostalih delegacij izjavili, da so za sovjetski predlog, je bil čl. 7 poslovnika soglasno spremenjen.

Jugoslovanski delegat je ob izvolitvi za tajnika komisije dejal, da se bo tudi kot tajnik donavske komisije ravnal po navodilih svoje vlade, da bi tako prispeval k boljšemu sodelovanju v komisiji pri reševanju vprašanj, ki se tičejo plovbe po Donavi.

Z zasedanja obeh svetov Ljudske skupščine Srbije

Beograd, 15. dec. (Tanjug). Ljudska skupščina Srbije je danes ločeno zasedala. Tako na seji republiškega sveta kakor v republiškem zboru proizvajalcev je bila opravljena verifikacija 74 republiških poslancev in 67 industrijskih ter 50 kmetijskih članov proizvajalnega zbora. Poročili o tem ugotavljata, da je od 3,7 milijona volilnih upravičencev sodelovalo pri volitvah v republiški svet 3,6 milijona volivcev, v zbor proizvajalcev pa 439.820 industrijskih, trgovinskih in obrtničkih proizvajalcev ter 2.506.345 kmetijskih proizvajalcev. Volitve so potekle v redu in ni bilo nikakih pritožb zoper volilne rezultate. O poročilu verifikacijskih odborov je govorilo več poslancev, tako v republiškem svetu kakor v zboru proizvajalcev.

Potem sta bili izvoljeni obe predsedstvi. Za predsednika republiškega sveta je bil izvoljen Nikola Grulović, v zboru proizvajalcev pa Fadil Hodža. Nazadnje so v obeh svetih izvolili še posebni komisiji za sestavo poslovnika.

Jutri dopolnne bodo na skupni seji izvolili predsedstvo Ljudske skupščine ter predsednika in članove novega Izvršnega sveta.

Zhor proizvajalcev BiH

Sarajevo, 15. dec. (Tanjug). Republiški svet proizvajalcev je imel danes svojo drugo sejo. Verifikacijski odbor je ugotovil

Vietnamski pogoji za premirje

z vietnamskimi uporniki

Saigon, 15. dec. (R). Spričo Ho Si Minhov pobud za pogajanja o premirju, ki naj bi bile po francoskem in ameriškem mnenju povzročile zgolj zmešnjavo v taboru Francoske unije, je v Vietnamu dejansko nastala kriza. Zaradi stališča, ki naj ga Vietnam zavzame do teh predlogov, je nastal spor med Bao Dajem in ministrskim predsednikom Vantanom. Listi poročajo, da bo vlada jutri podala ostavko. Bao Daj je domala za pogajanja, Vantan se jim upira.

Vantan je danes novinarjem izrazil mnenje, da v sedanjih razmerah ni mogoče govoriti o pogajanjih. Vietnami ima iniciativo na bojišču. Dokler ne bo premagan ali vsaj v

defenzivi, o pogajanjih ne more biti govorja. Njegov predlog je zgolj pragmatična značaja.

V danem primeru, je dejal, bi bilo mogoče privoliti v pogajanja pod naslednjimi pogoji: 1. Ho Si Minh naj pogajanja službeno predlaga, 2. obe strani se morata sporazumeti o mirnih pogajanjih, 3. preden nastane premirje, da ne bi potem nastal pordoben položaj kakor v Koreji, 4. se mora Ho Si Minh odreči upravičeni komunističnega režima v Indokini. Verjetno bo proglasil te pogoje za preostre važna po tem, da se o njih izrazi in potem se bodo pogajali in nemara sporazumeli. Vantan zaključil svojo izjavo.

NOVE ZUNANJEPOLITIČNE PUBLIKACIJE

»Kitajska revolucija in Moskva«

AVTOR: VLADO TESLIĆ
IZDAL: »RAD« BEOGRAD

Založba »Rad« je izdala te dni knjigo Vlade Teslića o revoluciji na Kitajskem z naslovom »Kitajska revolucija in Moskva«. Knjiga obsega 380 strani in avtor v njej zgoščeno opisuje razvoj KP Kitajske od njene ustanovitve leta 1919 do končne zmage revolucije na Kitajskem leta 1949, njeno dejavnost v posameznih etapah revolucije: velika kitajska revolucija od 1925 do 1927, druge revolucionarne državljanske vojne od 1927 do 1936, nacionalna vojna odpora proti Japonski od 1937 do 1941 in tretja revolucionarna državljanska vojna od 1945 do 1949. Opisuje tudi notranje in zunanje razmere ter čimtelje, ki so v tej ali oni smeri vplivali na razvoj revolucije.

Izšla je nedvomno zelo koristna knjiga. Pri nas vemo malo o poteku najdaljše revolucije našega stoletja, o veličastnosti, junaštvu, težavah in trpljenju naroda, ki odpade naj petina človeštva in ki je bil dolga in žilav boj za svojo osvoboditev, za rešitev iz starih na pol fevdalnih, na pol kolonialnih razmer životarjenja na nizki, srednjeveški življenjski ravni. Koristnost knjige je v tem, da nam omogoča spoznati osnovne elemente objektivnih in subjektivnih razmer, v katerih je bila uresničena veličastna kitajska revolucija, da lahko z večjim razumevanjem spremljamo razvoj te dežele v sedanjem in v prihodnjih obdobjih ter oblike, v katerih se bo ta razvoj nadaljeval.

Glavna avtorjeva misel je bila, da bi na primeru kitajske revolucije pojasnili protirevolucionarno dejavnost Stalina in CK VKP (b). Njegov namen je bil seveda tudi, da bi, ko opisuje neodvisno pot in samostojnost kitajske revolucije ter njenih voditeljev, nudil bralcu zgodovinsko gradivo za razpravo, za lažje spremljanje in razumevanje sodobne družbene problematike Kitajske.

Avtorju, ki je zbral obsežno dokumentarno gradivo, se je posrečilo ta cilj doseči in prepričljivo dokazati, da je bila stalnoma vloga v kitajski revoluciji negativna in da ji je zvečer zadajala zelo hude udarce. Primer kitajske revolucije — tudi pokazal, kaj se zgodi, če vodijo revolucijo v drugih ležalab iz središča, iz Kominterne v Moskvi (bolje rečeno — CK VKP (b)), tudi če ne gre za zavestno protirevolucionarno dejavnost in rovarjenje. Revolucija se v takem primeru objektivno omeji, ker je njen razvoj že vnaprej pripravljen na odlagi abstraktnih teoretičnih izkušenj, po zgodovinskih lezbionah, primerjavah in pod., kar se neogibno mašuje in negativno vpliva na živo in raznovrstno ustvarjalno dejavnost množice v revoluciji te ali one dežele — tokrat Kitajske očitno je, da morajo biti v primeru, če začne ta monopoliistični položaj v vprašanjih revolucije zavestno zlorabljati (kakor se je zgodilo v primeru Kitajske), sadovi porazni.

V knjigi tov. Teslića so objavljeni podatki, ki osvetljujejo bodi zavestno, bodi podzavestno, toda objektivno zmeraj protirevolucionarno dejavnost vršikov Kominterne, ki je spremljala kitajsko revolucijo celih 25 let. Začelo se je pred »veliko kitajsko revolucijo«, ko so ugibali, na kakšno stališče naj bi se KP Kitajske postavila nasproti Kuomintangu in v kakšni obliki naj sodeluje v revoluciji. Delegati Kominterne so pristihli KP Kitajske, da se je podredila stranki male buržoazije, da je izgubila samostojnost, da je utonila v »večrazredni organizaciji« Kuomintanga, čeprav je največ pripomogla k upostavitvi njegove moči, in naposled postala privrsek, ki se ga je buržoazija s lahkoto otresla, ko ji ni bilo več potreben. V tem oziru so žanljivi dokumenti, ki dokazujejo, da je VKP (b) brez pridržka gmotno podprala Sunjat-sena, Cankajška in Kuomintang, ter si na vse kriplje prizadevala obdržati to zvezo vzile prepričljivim dokazom, da hoče Kuomintang (njegov odločujoči del) nadaljevati svojo naravno pot in čeprav so večkrat obračunali s komunisti in delavci. Mnoge podrobnosti o tem so izredno zanimive. Cankajšek je večkrat potoval v Moskvo, da bi proučeval vojno problematiko. Šesti plenum Kominterne je »z najopisnim navdušenjem« pozdravil enega izmed zatotnikov z desnega krila Kuomintanga Hao Mina. Na Stalinov predlog so Kuomintang sprejeli v Kominterno kot simpatizirajočo stranko, čeprav je Čang hkrati organiziral delavske pokole Teh in takšnih podrobnosti je v knjigi mnogo. Na kitajsko revolucijo je hkrati močno vplival tudi frakcijski boj v vršičkih VKP (b) med Stalinom in Trockim ter neskončne razprave v Kominterni.

V obdobju »druge državljanske revolucionarne vojne« je Moskva naročila KP Kitajski, naj ubere popolnoma drugačno pot, kakor jo je hodila dotle, namreč naj se odloči za oboroženo vstajo, naj dobe vso oblast v roke Sovjeti, naj Rdeča armada Kitajske napade te gade in naj se začne boj po mestih. Takšna so bila nova gesla. Neuspehe v prejšnjem obdobju so pripisovali voditeljem KP Kitajske, ki so, kakor tudi pozneje, poravnali vse moskovske račune. Da pa bi uveljavili novo postolovsko-puščično smer, so Čen Tu Sui s amenjali izbranci Moskve Ču Čju Paj, Li Li San in Vang Ming.

V tem obdobju je Mao Ce Tung ob pomoči Ču Deja in drugih praktičnih revolucionarjev na osvobodjenem ozemlju načrtal svojo, kitajsko pot revolucije, ki jo je s predsednikom 1932-1935, ko je znova prepuštil vodstvo »moskovski garnituri« — dosledno ubiral tja do končne zmage.

V tretjem obdobju, od leta 1937-1945, je prišlo negativno stališče VKP (b) nasproti kitajski revoluciji posebno močno do izraza. V tem obdobju je Moskva zahtevala od KP Kitaj-

ske, naj se v dobro boja proti Japonski popolnoma podredi Kuomintangu. V devetem letu vojne Maove vojske proti japonskim osvajalcem — leta 1941 — je sovjetska vlada sklenila s Tokijem pogodbo o nenapadanju. Z njo je Moskva pripoznala teritorialno nezadovoljstvo države Mandžukua (Mandžurije), na katere ozemlju se je Mao prav takrat boril proti Japonski. To je bil hud moralni in politični udarec po kitajski revoluciji v času, ko so njene oborožene sile vezale 46% japonskih in 55% marionetnih vojaških sil.

Mao Ce Tung je zadnjikrat ubogal Moskvo leta 1945, ko je odšel v Cungking, da bi se pogajal s Cangom. Cankajšek je spričo moralne podpore SZ in obilne pomoči Americanov zahteval nemogoče — likvidacijo revolucionarnih organov oblasti Mao seveda v to ni mogel privoliti in to je rešilo kitajsko revolucijo, ki se ji je potem v štirih letih posrečilo brez slaherne pomoči izbojvati končno zmago.

Koristnost knjige »Kitajska revolucija in Moskva« pravzaprav ni samo v tem, da je prikazala negativno stališče SZ nasproti tej revoluciji. Saj smo že na našem in na drugih primerih spoznali bistvo te strani sovjetske zunanje politike. Saj že vemo, da je — kar so potrdili zadnji meseci in leta — sovjetski hegemoniji nad mednarodnim delavskim gibanjem že odzvonilo. Večja koristnost knjige je morda v tem, da prinaša vrsto dokumentov o sodobnem revolucionarnem razvoju Kitajske, ki nam je kot zgodovinska podlaga, kot pregled razrednih odnosov, premikov in nastalih sprememb v tej deželi prav lahko dober primer za boljše razumevanje tistega, kar bo šele prišlo v njenem razvoju na težavni poti, ki jo bo morala ta velikanca in zaostala dežela Azije prehoditi, če bo hotela priti v socialistično družbo. V tem okviru so tudi glavni podatki — v tej knjigi — o ustvarjalni misli Mao Ce Tunga, voditelja kitajske revolucije, ki je spoznal njene specifične zahteve, njeno nacionalno pot, in jo vodil sam brez slaherne pomoči skozi borbo proti velikanom, ki so vsaka zase imele na Kitajskem svoje koristi, katerim se niso lahko odrekale ali odpovedale — pomembni elementi, vredni vse pozornosti. Kitajsko revolucijo so pravzaprav »podprale« samo razmeroma ugodne objektivne razmere — nasprotja med imperialističnimi državami, druga svetovna vojna in njene neposredne posledice. Morda je edina slaba stran knjige, da ni v njej poglavja, posvečenega vlogi velekitajata ZDA na strani kitajske protirevolucije.

Avtor je objavil najbolj zanimive misli in izvlečke iz Mao Ce Tungovega dela ter najvažnejše dokumente iz razvoja Kitajske po revoluciji. Ti izvlečki se bolj izpopolnjujejo gradivo za tako potrebno in dobrodošlo za stalne razprave o poti, po kateri gre Kitajska. Obren Milčević.

Kaj vse počenjajo novopečeni celjski kapitalisti

V Celju so zadnja leta zrasla pravcata kapitalistična podjetja — Nekateri privatni obrtniki teptajo delovno zakonodajo — Inšpektor za delo pri MLO je prejemal »posojila« od najmočnejšega celjskega obrtnika Šumečnika

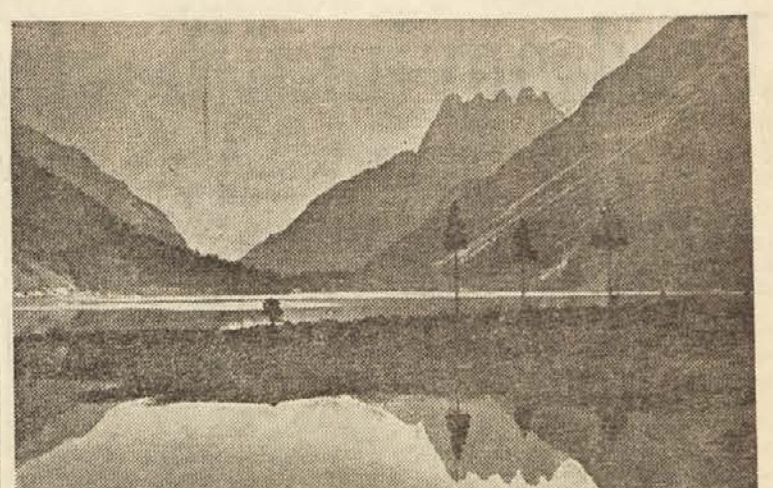
Celje, 15. decembra. Zadnja leta menda v nobenem slovenskem mestu ni pognalo toliko in tako mnogih novih privatnih obrtnih podjetij kakor v Celju. Kamnosek Anton Šumečnik in gradbeni mojster Karel Jezernik zaposlujeta v sezoni približno kar po sto in več ljudi. Tesarski mojster Vinko Hraštnik ima v sezoni kakih 60 delavcev. Mizarski mojster Golob ima ob sebi celo eno leto, vendar zaposluje že 24 ljudi in si je uredil že razmeroma dobro opremljeno strojno delavnico. Nekateri izmed teh obrtnikov ne delajo samo za celjske odjemalce, ampak prejemajo dela po vsej državi (na pr. Šumečnik) ter se skoraj nemočno razvijajo v nova kapitalistična podjetja, ki jim celjski MLO pušča preveč prostora. Posamezni ti obrtniki celo priznajo, da bi jim v stari Jugoslaviji ne bilo tako dobro. Dogodi se, da zmanjka nepe temu ali onemu socialističnemu obrtnemu obratu, zato pa se namesto njega pojavi privatnik, ki dobro uspeva tam, kjer je propadel socialistični obrat. Obratovati je prenehal, recimo, obrat za izdelavo ščetk, zato pa se je nato okrepil privatni ščetar Simenc, ki je za polil še pet delavcev bivšega ščetarskega obrata.

Zanimivo pa je, da skoraj vsi ti najmočnejši celjski obrtniki ob tej ali oni priliki izgrajevajo finančne predpise, manjšajo dolžni milijonske vsote Zavoda za socialno zavarovanje (s čemer predejo pravzaprav do nekakšnega brezplačnega kredita), teptajo pa tudi delovno zakonodajo.

Kamnosek Anton Šumečnik ima neurejeno knjigovodstvo ter verjetno dolguje skupnosti težke milijone. Zavodu za socialno zavarovanje je bil dolžan nekaj milijonov dinarjev prispevkov za socialno zavarovanje svojih delavcev. Mnogi delavci so pri njem delali po 15 in več ur dnevno, vendar Šumečnik nima evidence o tem, kako je plačeval nadurno delo. Z nekaterimi delavci ni sklenil rednega delovnega razmerja. Pred kratkim je odpustil naenkrat okrog 60 ljudi. Toda delavci se niso upali pritoževati, ker se je šušljalo o Šumečnikovih zvezah z nekim nemščencem MLO. Vodstvo Okrajnega sindikalnega sveta je ostro poseglo vmes in — ugotovilo, da te govorice niso ravno iz trte zvite. Šumečnik je »posojal« tisočake in nudil

povedi in brez privolitve OSS. Na hitro nameravajo odpustiti svoje ljudi — po podatkih mestne inšpekcije dela — tudi mizar Štukljek, klepar Avgust Stok, klepar Franjo Dolžan, ključavničar Planinšek in še nekateri.

Posebno poglavje predstavlja izkoriščanje vajencev po privatnih obrtnikih. Mnogi vajenci morajo ribati tla in opravljati podobna gospodinjstva dela. Toda marsikateri vajence se boji povedati resnico o tem izkoriščanju. Odgovori vajencev na pismena vprašanja in vajeniški listi raznih strok pa vendarle marsikaj odkrivajo. Skoraj polovica vajencev je na pr. odgovorila, da so letos izrabili od 12 do 30 dni dopusta (čeprav pripada vajencem poleti 30, pozimi pa 7 dni dopusta). Nek vajencev je v odgovor napisal: »Jaz še nisem izkoristil letnega dopusta 14 dni, kar pove, da ta vajence najbrž sploh še ni bil letos na dopustu, hkrati pa misli, da mu pripada le 14 dni dopusta. Iz odgovorov nekaterih vajencev je moč sklepati tudi to, da delajo dnevno od 8 do 12 ur.

Mnogo lepota skriva naša domovina. Mnogo je takih krajev, kamor se človek vedno z radostjo vrača, če jih je le enkrat obiskal. Ena takih lepota je Rabeljsko jezero, ki leži žal onkraj meje v Italiji.

RAZISKOVALCI LEPOP ODZEMSKEGA SVETA BODO USTANOVILI SVOJO ZVEZO

Prvi kongres jugoslovanskih speleologov bo od 21.—23. januarja 1954 v Postojni

Naša država je ena najbolj bogatih držav z podzemskimi lepotami. Oziroma je naš kraški svet od Tolminske kotline pa tja do kotline Skadrskega jezera. V tem svetu je že človek dolgo poznal številne lepe jame, reke ponikalnice, prešihajoča jezera in druga čuda; ki jih je voda ustvarila v kraškem svetu. Že pred sto leti je izdal Adolf Schmidt prvo znanstveno delo o kraških jamah v nemškem jeziku. Opisal je Postojnsko, Crno in Pivko jamo, Predjamsko in jame Planinskega polja. V osemdesetih letih 19. stoletja so začeli tržaški Italijanci in nemški jamarji hoditi po slovenskem Krašu in raziskovati naše velike vodne jame in njih podzemne zveze. Zganili so se tudi postojnski jamarji in ustanovili jamsko društvo Anthon. Pravi ti domači jamarji so odkrili najlepši del Postojnske jame. Lepe jame, ki so jih nato šele leta 1926 odprli za turistični promet. Leta 1910 so se zganili tudi ljubljanski jamarji in ustanovili Društvo za raziskovanje jam in kraša. V nenehnem raziskovanju, preiskovanem le po obeh svetovnih vojnah,

so odkrili in popisali slovenski jamarji nad 1400 jam. Pravi zamah pa je dobilo znanstveno raziskovanje, ko je prišel klasični primorski kras v roke naše narodne države. Z ustanovitvijo Zavoda za raziskovanje kraša v Postojni, ki dela skupno z Društvom za raziskovanje jam in turistično Direkcijo kraških jam Slovenije se je začelo pravo znanstveno delo na našem krašu.

Ko so se letos v jeseni sestali geografi na III. kongresu geografov Jugoslavije v Bosni in Hercegovini, je bila na predlog slovenskih delegatov ustanovljena v okviru republiških geografskih društev komisija za proučevanje jam. Slovenski jamarji pa so žili še dale in sklenili ustanoviti Speleološko zvezo Jugoslavije. Ustanovni kongres zveze bo v Postojni v dnevi od 21. do 23. januarja 1954 prav tam, kjer so iz šovinističnih razlogov sklicali Italijani svoj prvi speleološki kongres samo zato, da bi pred svetovno znanstveno javnostjo manifestirali italijanstvo slovenskega Primorja.

Gradnja ključnih objektov v Srbiji

Že v začetku leta 1954 bosta začeli obratovati na Vlasini dve hidrocentrali, ki bosta dajali energijo novim tovarnam v Svetozarevu in v Rankovičevem

Niš, 13. dec. — V Srbiji gre h koncu graditev več ključnih objektov, ki bodo začeli obratovati prihodnje leto. Že v začetku prihodnjega leta bosta začeli obratovati dve novi hidrocentrali na Vlasini. Tjakaj je prispela skupina strokovnjakov, ki bodo te dni prvič preizkusili posamezne objekte in naprave. Hidrocentrali bosta prihodnje leto dali kakih 55 milijonov kWh električne energije, leta 1955, ko bo začel obratovati tudi drugi agregat, pa se bo letna proizvodnja povečala na 55 milijonov kWh. Električno energijo teh hidrocentral bodo uporabljale predvsem tovarna kablov v Svetozarevu, »Magnohrom« v Rankovičevem, tovarna stekla v Paračinu in druge.

Leta 1954 bo začela obratovati tudi velika tovarna kablov v Svetozarevu. Cez tri mesece bo obratoval že prvi objekt te tovarne, v katerem bodo izdelovali betonsko železo in valjano bakreno žico. Junija bo začela obratovati tovarna za izdelavo različnih prevodnikov in kablov, konec leta pa moderna električna livarna. Ta tovarna bo že prihodnje leto izdelala več kot 1000 ton betonskega železa, kablov, valjane bakrene žice, izoliranih prevodnikov itd. Leto dni pozneje, ko bo tovarna obratovala s polno zmogljivostjo, bo znašala letna proizvodnja kakih 25 tisoč ton betonskega železa in več kot 30 tisoč ton prevodnikov in kablov. Tovarna bo v celoti krila domače potrebe, del svojih izdelkov pa bo izvažala v tujino.

»Magnohrom«, tovarna visoko kakovostnega negorljivega materiala v Rankovičevem, bo začela obratovati konec prihodnjega leta. Prvi objekti »Magnohroma« so začeli obratovati že pred enim letom. Doslej je ta tovarna izdelala kakih 50 tisoč ton sintermagnezita in 4000 ton magnezitne in kromovne opeke. Prve izdelke »Magnohroma« smo letos izvozili v Anglijo, ZDA, Zahodno Nemčijo, Belgijo in druge države.

V Skoplju so odprli šolo za mojstre

Skopje, 14. dec. Na pobudo republiškega odbora Zveze sindikatov kovinarjev Makedonije bo v Skoplju v začetku prihodnjega meseca odprta mojstrska šola, v kateri se bodo usposabljali visoko kvalificirani mojstri. Šola bo imela spočetka strojni in elektrotehnični oddelek, ponk pa bo trajal dve leti. Po končanem pouku se bodo učenci lahko vpisali na fakulteto.

Samostojno podjetje ali ne

Ali naj se obrat Elektro — Ljubljana-okolica v Kočevju osamosvoji in postane samostojno podjetje?

Ljubljana, 15. dec. Po reorganizaciji podjetij elektrarstva v začetku tega leta, ko so posamezni obrati na Gorenjskem, Notranjskem, Primorskem in Dolenjskem dobili značaj samostojnega podjetja, je ostal obrat v Kočevju začasno priključen podjetju Elektro Ljubljana-okolica. Če bi se obrat v Kočevju že takrat osamosvojil, bi ne zmoželi zaradi prešibkega kadra in drugih težav nalog elektrifikacije v razmeroma zaostalem okraju. Sedaj pa so osamosvojitvi obrata v Kočevju ponovno razpravljali. Med drugimi je o tem razpravljal danes delavski svet podjetja Elektro Ljubljana-okolica. Kot je bilo razvidno iz razgovora članov delavskega sveta, je OLO Kočevje že dalj časa težil za tem, da bi se obrat ločil od centrale, deloma pa je bila to tudi težnja kolektiva obrata Kočevje. Na ponovne odločitve obrata Kočevje, da podjetje Elektro Ljubljana-okolica zastopava kočevsko področje, je pred kratkim v dopisni direktor sporodil OLO v Kočevju, naj bi razpravljali o osamosvojitvi.

sveta niso do kraja razčistili dejstev, ki govorijo za in proti decentralizaciji podjetja. Malo je razpravo oteževalo tudi to, ker je direktor privolil v osamosvojitve, ne da bi poprej razpravil delavski svet, medtem ko je OLO na svoji seji osamosvojitve že potrdil ter predlagal volitve novega delavskega sveta za obrat Kočevje.

Ker bo decentralizacija verjetno najugodnejša rešitev, saj bo tako možno tesnejše sodelovanje podjetja v Kočevju z OLO, reševanje nalog na terenu in bi bilo to tudi v smislu novih zarodkov komun, je bila današnja odločitev delavskega sveta verjetno najpraviša. Sklenili so namreč, da bodo podrobno obravnavali možnost decentralizacije, pregledali gospodarsko stanje ter predložili stvar izvršnemu svetu v dokončno odločitev. Nerešeno pa je ostalo tudi še vprašanje delokraga obrata v Kočevju, ker se podjetje Elektro Ljubljana-okolica poteguje, da bi obdržalo v svojem območju bazen okrog Velikih Lašč, češ da je bližje centru v Grosupljem, v Kočevju pa menijo, da bi bilo na ta način preveč okrajnjen, kar bi povzročalo tudi gospodarske težave novemu podjetju. M. N.

V dobrih dveh mesecih so sladkorne tovarne izdelale že 10.211 vagonov sladkorja

Letos je bil pridelek sladkorne pese v vseh pridelovalnih področjih prav dober. To nam potrjujejo tudi prvi rezultati letošnje proizvodne kampanje v sladkorni industriji. Medtem ko je lanski pridelek pese dal pri predelavi le 57.560 ton sladkorja, so letos naše sladkorne tovarne že do konca oktobra, torej v dobrih dveh mesecih, izdelale 102.107 ton sladkorja.

Odgovor Centralnega higienskega zavoda na nekatere pripombe glede prodaje slabih mesnih izdelkov

Ob nepravilnostih v Tovarni konzerv na Viču so prinesli dnevni časopisi že vrsto člankov, ki z raznih strani in iz raznih virov osvetljujejo preskrbo Ljubljane s kvalitetnim mesom in mesnimi izdelki. V članku »Nepravilnosti lovimo komaj za rep«, objavljenem v Ljudski pravici-Borbi dne 7. t. m. je pisec članka opozoril tudi na pomanjkljivosti sanitarne službe v Ljubljani, o čemer je resnici na ljubo treba prikazati stvari tudi od druge strani.

Dejstvo je, da si higienska in veterinarska služba že vsa leta z vesmi možnimi sredstvi prizadevata, da bi se izboljšala kvaliteta in zagotovila zdravstvena neoporečnost živil naploh ter še posebej mesa in mesnih izdelkov. Že tolikokrat predlagani ukrepi za izboljšanje kvalitete živil pa so naleteli v preteklosti na nezaznane in na odpor pri gospodarstvenih in nekaterih ljudskih odborov, kjer je takrat prevladovalo mnenje, da zdravstvena služba z zahtevami neprimernih živil povzroča gospodarsko škodo. Takšno zmotno miselnost je čedalje manj, saj je danes pač vsakomur jasno, da je škoda, ki jo zaradi neprimernih živil utrpel ljudsko zdravje hkrati tudi huda gospodarska škoda, ki se ji lahko izognemo le, če izboljšamo kvaliteto

živil do takšne mere, da na eni strani obvarujemo in krepimo zdravje ljudi, na drugi strani pa preprečimo kvarljivost živilskega blaga ter s tem tudi njegov izpad iz prometa. Z drugimi besedami, gre za preprečitev dvojne gospodarske škode.

Na navedene probleme je higienska služba opetovano opozarjala in v svojih naporih uspeša, da je vprasanje kvalitete živil ter s tem povezanega izboljšanja higienske izdelave blaga danes predmet javne razprave, ki je tudi na odgovornih forumih sprožil potrebo neodložljive, nujne rešitve. Tako je MLO Ljubljana vzel zadevo izboljšanja kvalitete mesnih izdelkov ter higienske ureditve mesnih predelovalnic in mesne resno in z vsem razumevanjem v pretes ter storil v tej smeri tudi že prve korake. Seveda, stvari se ne morejo preokreniti kar čez noč, če so bile do danes vseskozi in v mnogočem slabe in pomanjkljive.

Higijski službi je uspelo, da je bila do danes že delno sanirana Glavna klavnicna in Ljubljani in da je bilo asaniranih do zdaj 52% klavnic v Sloveniji. V znamenju zagotovitve zdravega, kvalitetnega mesa je bila Mariborska klavnicna reorganizirana v uslužnostno, sanitarno-veterinarsko ustanovo, ki ima prvenstveni interes

za preskrbo prebivalstva z zdravim mesom, nima pa interesa, da ne bi vsako sumljivo ali pokvarjeno meso takoj zaplenila. Ne bi se moglo trditi, da higienska služba zaradi nepravilnosti v Tovarni konzerv na Viču ni napravila vseh potrebnih korakov, pri čemer je pri MLO — Ljubljana naletela na polno razumevanje in odziv.

Pisec uvodoma navedenega članka pravi, da je sanitarna služba še vedno nekoliko okorna. Higijska služba se dobro zaveda, da je šele v razvoju in da so zato pomanjkljivosti razumljive, zlasti še, ker je naša higijska zakonodaja v marsičem še nepopolna. Na eno takšnih pomanjkljivosti, in to v zvezi z veterinarsko-sanitarno kontrolo, je higijska služba že opozorila. Dejstvo je namreč, da ima veterinarsko-sanitarna inspekcija v Ljubljani za svoje obsežno nadzorstveno delo vse premalo ljudi. Samo trije veterinarji pač ne zadoštujejo za kontroliranje obratovanja klavnic in celotnega trga, devetih mesnih predelovalnic, starih nabavnih podjetij ter številnih mesnic, ki jih je v Ljubljani nad 100.

Okornost sanitarne službe izpodičuje po mnenju pisca navedenega članka dejstvo, da trajajo bakteriološki izvidi v laboratoriju predolge (bakteriološka preiskava vzorcev mesa in mesnih izdelkov). Tega ni kriva higijska služba, ampak bakterije same, ki rastejo prepočasno in to ne samo v ljubljanskih laboratorijih, ampak po vsem svetu. Veterinar, ki je pisec članka izjavil, da je treba sanitarno-veterinarsko službo prilagoditi praksi, je imel pred očmi bolj trgovanje z mesom, kakor pa varstvo ljudskega zdravja. Po njegovem mnenju bi bila namreč veterinarska služba bolj učinkovita, če bi bakteriološke preiskave zajele le sumljivo blago, ne pa kakor zdaj, vse blago po vrsti. Verjetno je veterinar pozabil, da je dolžnost higijske službe preprečevati, da do sumljivega stanja blaga sploh ne pride. To se pa da storiti samo s serijsko in stalno bakteriološko preiskavo. Trditve, da sedanji način bakteriološke preiskave mesa otežkoča ekspliditvost, gre pač v prilog trgovanja, v prilog tehtnice, saj mesno blago, poslano v prodajo takoj po predelavi vsebuje dobršno količino vode več, kakor pa tisto, ki je pravilno vlečano. Na drugi strani pa vsebuje mesno blago, ki je bilo po predpisih ohlajeno in bakteriološko pregledano, manj vode in več hranilne vrednosti in se tudi tako hitro ne pokvari na poti od proizvajalca do potrošnika. Hkrati je dana vsa možnost, da se v primeru potrebe blago v celotnem obsegu odstrani iz prometa, oziroma zapleni. Dodati je še treba, da je dosedajni način preiskave in kontrole mesnega blaga že davno uveden v deželah, ki so na visoki stopnji izdelave in predelave mesnih izdelkov. Sicer pa je tudi in predvsem v interesu podjetij samih, da ne pride v prodajo sumljivo blago, kar še posebej narekuje njih stalno in tesno sodelovanje s higijsko in veterinarsko službo. L. K.

Pretirane cene pohištva

»Ne morem vam pomagati. Edino, kar lahko storite, je, da ga ne kupite.«

»Ali pa je vsaj kaj upanja, da se bo kmalu pocenilo?«

»Dvomim. Prej bi se utegnilo zgoditi nasprotno.«

Takšen pogovor smo slišali večkrat v prodajalni nekoga podjetja za promet s pohištvom.

Ljudje se obnavljajo, saj ni lahko zagaziti v dolge. Pohištva pa drugače ne moreš kupiti. Imaš samo dva načina: ali liše ne opraviš, ali pa čistiš cel let z bančnemu okoncu tvojim plač. Potrošniki pritegnite torej pas in vzemite menico!

Pohištva sicer nikoli ni bilo lehkobno kupiti. Zmeraj si moral iskati posojila, če si ga hotel kupiti. Tako je bilo mnogokrat rečeno tudi v drugih deželah. In vendar, ali so bo v tem oziru kaj izboljšano? Eno drži: sedanje cene so nedostopne in ne bilo bi prav, če bi pri tem ostalo.

Trgovina kaže s prstom na...

Nedavno se je pripetilo tole: Največja tovarna kuhinjske opreme (v Apatinu) je obvestila trgovinsko podjetje »Romanija« iz Beograda, da bo cene zvišala. Pogodji so bili kraki: do novega leta vam bomo dali kuhinjsko opremo samo za 1900 din draže (da skok ne bo ob čutilivo), potem pa: če hočete še dobiti naše izdelke, jih prodajajte še po 3000 do 3500 din draže.

In kaj se je zgodilo? »Romanija« je ponudbo odklonila. Njeni komercialisti so našli boljše preskrbovalce. Mizarska zadruga iz Bačke Topole dobavlja modro, dobro kuhinjsko opremo po nižjih cenah. Toda zdaj pravijo da je neko drugo tudi veliko beogradskega podjetja Apatina sprejelo. Baje je privolilo še v višje cene. Če hoče potrošnik kupovati drago pohištvo, naj ga kupuje, pravijo v podjetju. Ko da trgovini ne bilo treba naziti tudi na cene, da niso pretirane.

Iz tega je lahko skleniti, da je prvi krivec proizvodnja. Proizvodnja nekako dikta cene in vsiljuje cene trgovinskih podjetij, da kupujejo iz

Pretirane cene pohištva

delko drago. Pa poglejmo še en primer.

Tovarna »Zarko Zrenjanin« v Zrenjaninu je že v januarju svoje izdelke podražila. Lani je »Romanija« kupovala v tem kolektivu iz 10 kosov tipa 15 sestavljeno sobno opremo po 88.000 din. Tedaj je prišel v Beograd nov cenik. Za njim spet nov. In že v maju se je podražila ista sobna oprema za 20.000 din. Iz cenika to ni razvidno. Zakaj ne? Tovarna je kratko in malo črtala iz garniture žimnice in mizo kot da je to doslej dajala zastonj.

Pa tudi industrija ima svoje težave. »Romanija« tudi meni, da je treba proizvajalcem surovin pripisati, da je pohištvo tako drago. Toda o njih pozneje.

Dve kalkulaciji

Trgovci niso pripravljeni zmeraj potrpeti, da se potrošniki jeze nanje, zlasti če niso krivi. V primeru pohištva je vsaj po kalkulacijah, ki jih ima človek na razpolago, videti, da je njihova vest čista. Zato tudi trgovci sami pomagajo iskati »krivca«. Neko podjetje ima takšne izkušnje. Industrija sklepa pogodbe po kalkulacijah za vsak kos, trgovini pa dobavlja pohištvo po serijski proizvodnji. Tu pridejo na vrsto »ventili«. Dejanski stroški so tako zmeraj manjši, ker je tudi delovni čas v serijski proizvodnji krajši, kakor ga računajo za vsak kos pohištva.

Neko trgovinsko podjetje je ugotovilo, da znašajo te razlike v porabi delovnih ur v proizvodnji 20 do 50% pri vsaki garnituri. To se že lepi denarec. Ne uporabljajo pa jih za znižanje cen. Nasprotno, industrija hrani ta dobiček za »srne dneve«, za kritje izgub, ki nastanejo ob morebitni podražitvi surovin.

»Proizvajalec so neznošni«

Stvar ni ali samo v tovarnah pohištva. Ko govorimo o cenah, moramo storiti še korak naprej. Poglejmo, kako je s kolektivni, ki dobavljajo tovarnam surovine. Poglejmo statistiko. Rozan les in pomožne potrebščine so v primerjavi s predvojnimi cenami podražile 15 do 25-krat in cene še zmeraj naraščajo. Sredi letošnjega leta so nekatera podjetja cene spet zvišala. Praksa je pokazala, da je izvoz bolj rentabilen. Industrija pohištva se je znašla v škripcih. Ali bo kupovala potrebščine po višjih cenah (ne da bi sploh vprašala po cenah) ali pa ne bo obratovala. Trgovina pa spet pritiska na industrijo,

Pretirane cene pohištva

naj izdelke poceni. Grozi ji z zahtevami potrošnikov.

Kaj storiti! Vse kaže, da se surovine ne morejo poceniti. Surovine so se podražile manj kakor ostali proizvodi, in zato med cenami industrijskih izdelkov in surovin ni skladnosti. Razen tega pa gre zdaj rezan les na svetovnem trgu dobru v denar. Nekateri strokovnjaki pravijo, da ne gre za to. Tudi če bi bile surovine nekoliko cenejše, bi to na cene pohištva ne vplivalo dosti. Industrija pa vztrajno trdi: proizvajalec lesa nas duše, proizvajalec so neznošni. Dan za dnem se bojimo, kakšne cene nam bodo vsilili.

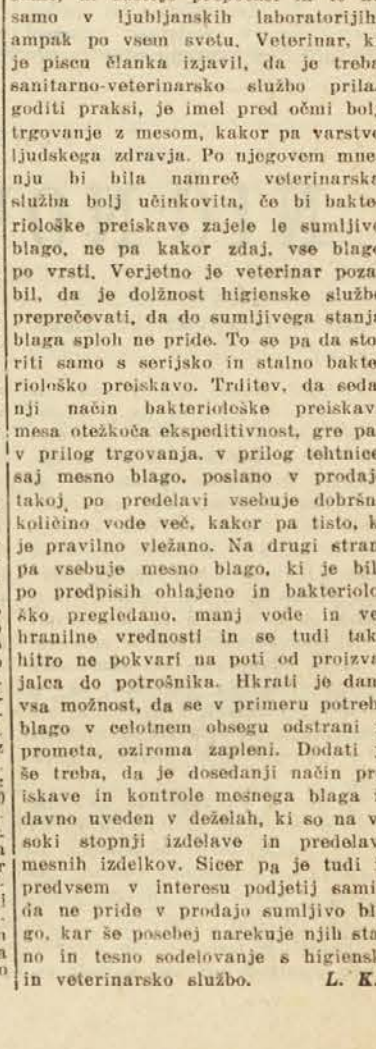
Neko drugo mnenje se nam zdi v tem primeru umestnejše. Morda je tudi povsem točno. Če hočemo, da se bo pohištvo pocenilo, in sicer čimprej, tedaj je najboljši izhod: usposobiti tovarne za serijsko proizvodnjo in preiti na izdelovanje sodobnejšega pohištva, ki zahteva manj surovin in torej tudi manj stroškov.

Cene bi lahko padle, toda...

Če govorimo bolj konkretno, bi lahko rekli, da je pri nas v proizvodnji pohištva še zmeraj mnogo obrtniškega in delavniškega. Takšno izdelovanje pa je drago. Da bi se temu ognili, so potrebne neznatne investicije in kratek rok, cene pa bi hitro padle. Razen tega tovarne izdelujejo »težko« pohištvo z mnogo lesa in zato drago. V naših razmerah je takšno pohištvo neprimerno in staromodno. Kdo ima prav, je težko reči. Morda bo to kmalu postalo očitneje. Vsekakor pa so potrošniki prikrajšani. Cene pohištva so nedostopne. Brez pohištva pa človek ne more živeti. Poglejmo samo tale beogradski primer: »Romanija« ima na leto 300 do 400 milijonov prometa. Malene 90% kupcev so delavci in uslužbenci s kreditnimi čeki. Zadolže se povprečno za 50 do 60 tisoč din. Več ne morejo, ker je to skrajna meja njihovih možnosti. Cene pa ne ustrezajo niti tej vsoti. Krivi so morda stroški industrije. Vse pa kaže, da so predvsem krivice drage surovine, ki jih skuša vsako podjetje izvažati, da pride do deviz. D. M.

Pretirane cene pohištva

Brez pohištva ne gre, toda že tako skromna spalnica velja toliko, da jo je težko nabaviti

Pred novim filharmoničnim koncertom

pa še beseda o gostovanjih tujih umetnikov

Na letošnjih abonmajskih koncertih je skušala Slovenska filharmonija uvesti gostovanja dirigentov izven Ljubljane, predvsem gostov iz ostalih bratskih republik, pa tudi inozemcev. Ta načrt se je doslej le deloma udeležil v popolnoma nepričakovane ovire so posegle v že zdavnaj določene sporede in pogodbno utemeljene odnose med filharmonijo in njenimi gosti.

Tako je bilo treba najprej — zaradi dolgega odlašanja odgovora dirigenta Kresimira Baranovića iz Beograda in njegove končne odklonitve gostovanja — že II. abonmajski koncert, ki je bil določen za 6. in 9. november, preložiti na 4. in 7. december ter menjati dirigenta. Namesto dirigenta Baranovića je bil povabljen h gostovanju beograjski dirigent Zivojin Izraelović; njegove zahteve pa so bile žal za Slovensko filharmonijo nesprejemljive, zaradi česar se je filharmonija obrnila na *Lovra Matačića*, čigar priljubljenost pri našem koncertnem občinstvu je bila iznova izpričana na III. abonmajskem koncertu. Seveda se je roko v roki s tem spremenjal tudi spored, tako da so od prvotnega načrta ostale samo nekatere točke, pa še tistih — zaradi nepopolnosti in zakasnelosti orkestralnega materiala, ki je prispel iz Beograda — ni bilo mogoče izvesti v celoti. Na III. abonmajskem koncertu je tako ostala slednjica samo ena točka bivšega programiranega II. abonmajskega koncerta, in to klavirski koncert Sergeja Rahmaninova s solistom prof. *Antonom Trostom*. Podobno je bilo treba zaradi obolelosti izmenjati solista pri prvotno III., sedaj kot II. abonmajski koncert izvedenem programu, ki je tudi moral utrpeti eno spremembo v sporedu samem (Dvořakov uverturo *«Otello»* nikakor ni bilo mogoče preskrbeti in napovedanega solista Mira Brajnika je moral zaradi obolelosti nadomestiti Jernej Plahuta iz Maribora). Slično je nenadoma obolelega dirigenta *Lovra Matačića*, ki naj bi vodil III. izredni simfonični koncert dne 9. novembra, moral v zadnjem trenutku nadomestiti dirigent *Samo Hubad* z nespremenjenim sporedom (kot solist je na tem koncertu nastopila pianistka Melita Lorković).

Za IV. abonmajski koncert je bilo napovedano gostovanje belgijskega dirigenta *Eduarda van Remoortela*, ki je imel lani lepe uspehe v drugih jugoslovanskih mestih. Pogodba z njim je bila sklenjena že v začetku poletja tega leta in spored podrobno določen. Nenadoma je prišla odpoved, ker je bilo poprej sklenjeno gostovanje po celi FLRJ s strani naše osrednje koncertne poslovalnice Jugokonzert v Beogradu — iz nam neznanih in nepojasnjenih vzrokov — preklicano in so bili kasneje postavljeni posebni pogoji za samo gostovanje v Ljubljani, ki pa za Filharmonijo iz finančnih razlogov niso bili sprejemljivi. Tako je bilo treba iznova in v poslednjem trenutku iskati dirigenta-inozemca, ki bi enakovredno vskočil za izpadlo gostovanje E. van Remoortela. Izbira je zadelo avstrijskega dirigenta *Karla Randolfa*, to pa iz mnogih in tehničnih umetniških razlogov.

IV. abonmajski koncert, ki bo 18. in 21. decembra, bo poleg spremembe v vodstvu prinesel tudi določene spremembe spore-

da, ki jih bo, kakor pričakujemo, naše občinstvo z zanimanjem in z odobravanjem sprejelo na znanje. Od prej napovedanega sporeda ostane v veljavi le violinski

Dirigent Karl Randolph

koncert A. Dvořaka v interpretaciji *Uroša Prevoršaka*; ves ostali del sporeda prevzamejo dela sodobnih avstrijskih skladateljev, kar je treba najtopleje pozdraviti že z vidika spoznavne in zbliznanja s kulturo sosedne države, s katero stopamo pravkar v ožje kulturne stike.

Dirigent *Karl Randolph* je našim radijskim poslušalcem že

Oton Postružnik pri delu

Več kot samo zanimivost

Koncert mariborskih upokojencev

Delavni odbor tukajšnjega društva upokojencev je prišel na izvirno misel: v korist svojim članom, ki delno zaradi težkega gnotnega stanja poredko obiskujejo koncerte, je organiziral prireditve, na kateri so nastopili ali gostje ali pa nekateri člani sami. Sodelovali so: godba JLA mariborske garnizije pod vodstvom Pavla Brzulje ter solisti mariborske Opere; baritonist K. Kamušič, sopranistka Marica Lubejeva, altistka Alberta Thumova, tenorist Marjan Kristančič, mezzosopranistka Dragica Sadnikova in kot klavirski spremljevalec dirigent Heribert Svetel, ki so nastopili v prvem delu sporeda. Kot običajno se je tudi tu pokazala slaba stran v tem, da je bil spored preveč razvlečen

in sestavljen brez enotnega vidika. V drugem delu so razen violinista Tarasa Poljanca in pianista Romana Klasinca nastopili sami člani društva, ki po kvaliteti seveda niso dosegli prvih, bilo je pa ganljivo videti 82-letnega čelista Ivana Bernkopfa, 79-letnega pevca-solista Franja Zupančiča in zbor Društva upokojencev pod vodstvom Alojza Germana, pri katerem ima najstarejši član 84 let. Ne samo člani društva, temveč tudi ostalo mariborsko občinstvo je pokazalo za prireditve veliko zanimanje in tako je polna dvorana Ljudske prosvete v Mariboru 9. decembra živahno ter odobravalno spremljala pester spored. vg

z Gradca (star je 57 let) ter učence zelo priznanega graškega skladatelja Egona Kornautha. Danes velja kot eden najpomembnejših sodobnih avstrijskih skladateljev. Njegov opus obsega poleg komorne glasbe in pravilne opere *«Povodni mož»* veliko vrsto orkestralnih del, med katerimi zavzema *«Concerto grosso antico»* markantno mesto.

Druga nova točka sporeda so *«Štirje kaprici»* avstrijskega skladatelja *Alfreda Uhla*. Le-ta je bil rojen leta 1909 na Dunaju in je danes profesor kompozicije na dunajski akademiji za glasbo in igralsko umetnost. Že mlad se je proslavil zlasti s komornimi deli; med njegovimi orkestralnimi skladbami pa stoji na prvem mestu imenovana skladba, katere polni naslov je v originalu: *«Vier Capricen von Musikanten, fahrenden Sängern, Gauklern und Komödianten»*. Ta suita obsega štiri karakteristične slike srednjeveškega življenja muzikantov, potujočih pevcev, čarovnikov in cirkuških figur. Tudi to delo je imelo doslej pri vseh izvedbah prodoren uspeh in kar najbolje zastopa mlajšo avstrijsko simfonično glasbo.

Dvořakov violinski koncert je eno najbolj intimnih, a zato morda tudi manj znanih del velikega češkega mojstra, v katerem prihaja do izraza bolj poglobljenost in značilnost melodičnih potez kot pa briljantna virtuosnost, čeprav ji ne manjka prirotenih tehničnih mest, ki zahtevajo virtuozno izbruhnost. To delo bo na IV. abonmajskem koncertu v interpretaciji violinista *Uroša Prevoršaka* prvič izvedeno v Ljubljani. L. M. S.

Iz Male galerije: Marjan Pfeifer: Po bombardiranju

Gostovanje v ljubljanski Operi

Nekaj pripomb k izvedbi Fausta s tenoristom Nonijem Zuncem in dirigentom D. Zebrefom iz Zagreba

V nedeljo, dne 13. t. m., sta se nam predstavila v opernem gledališču tenorist Noni Zunc in dirigent Demetrij Zebre, člana zagrebske opere.

Naslovno vlogo Fausta je pel tenorist Noni Zunc. Njegov lik Fausta je dal videz medlosti in to v pevskem kakor tudi v igralskem pogledu. Zunc je vili v svojo kreacijo premalo čustvene topline, ni bil prepričljiv in ni mogel ogreti občinstva. Glasovno je pokazal dosti in na forte mestih v višinah zadovoljivo izstopal. Vendar pa njegovo petje ni bilo docela sproščeno in je dajalo tu in tam vtis prisiljenosti. Tudi piani in nižje lege mu niso zvenele povsem jasno. Tako zlasti kavatina in prekrasni ljubzenski duet iz tretjega dejanja nista dosegla zaželenega učinka. Iz celotnega nastopa Zunca pri nedeljski predstavi dolimo vtis,

da mu pretežno lirski vloga Fausta, ki zahteva mnogo čustvene mehkoosti in topline, kdovekaj ne pristojna in gotovo bi lahko ta po svojih kvalitetah prav cenjeni pevec v kak drugi dramsko poudarjeni vlogi mnogo bolj uveljavil svoje sposobnosti.

Margareto je pela Vilma Bukovčeva, ki je bila igralsko vseskonno izvrstna. Njena Margareta kot nedolžna deklica v vsej plahosti in isredni neznosti je bila podana popolnoma naravno. Prav tako so dobili Margaretino vzplamenje goreče ljubezni, njena razdvojenost, skrčenost in propad v igri Vilma Bukovčeva pretresljivo izraz. Pevsko je bila Bukovčeva tudi na ustrezni višini in je pokazala v lepem fraziranju dosti pevске kulture. Zelo dolga je bila njena interpretacija pesmi o kraju iz Thule ali v sceni v cerkvi, pri arji o draguljih, ki jo je zapela sicer z dokajšnjo tehnično popolnostjo, pa bi bilo želeli še več glasovnega bleksa. Višine so bile na splošno dovolj čiste in jake z majhno izjemo nekaterih mest v duetu iz tretjega dejanja.

Danilo Merlak kot Mefisto je igral svojo vlogo uspešno, toda kot pevec ji še vsekakor ni dorastel. Njegov glas je prešibak, tako da je demonična moč Mefista vse premalo prihajala do izraza. Zlasti kritično so bile nižine, pa tudi daljši toni niso bili zapeti z vzdržno jakostjo. Precej je motilo večkrat močno tremoliranje glasu.

Pri Langusovem Valentinu smo pogrešali psihološko poglobljeno igranje. Ario iz začetka drugega dejanja — zlasti v njenem prvem delu — je zapel vse premalo s fino muzikalno doživljajo. Pa tudi za zadovoljivo kreacijo v tretcu in zaključni sceni je četrtga dejanja je pokazal premalo dramske sile. Dikcija večkrat ni bila dovolj jasna.

Siebla je pela Sonja Drakalerjeva. Ario v začetku tretjega dejanja je prav lepo tehnično in interpretacijsko prednesla. Vendar se nam izbira takšnega mezzosoprana z nekoliko temno zastrtostjo za to vlogo ne zdi ravno najprimernejša, kajti pri svetlejši barvi glasu bi lahko prišli ljubkost in nežnost, ki jo zahteva ta vloga, bolje do izraza.

Predstava je potekala pod taktiko Demetrija Zebreta, dirigenta zagrebske opere, ki jo je vodil vseskonno zanesljivo. V celotno postavitve je vili dovolj čustva in podal nekatera dramska pretresljiva mesta prav prepričljivo. Skoda, da jakost razstave med orkestrom in aletrom ni bilo povsod skladno, slednji je bil mestoma prešibak.

Jože Sivec

Kulturne beležke

RAZSTAVA LIKOVNIH DEL LE CORBUSSIERA

V muzeju moderne umetnosti v Parizu je odprta razstava švicarsko-francoskega arhitekta svetovnega slovesa Le Corbusiera, ki ga štejejo za iniciatorja sodobne francoske arhitekture 20. stol. Le Corbusier se na razstavi ni pokazal kot arhitekt, temveč kot likovni umetnik. Razstavil je celo vrsto slikarskih del od leta 1920 naprej. Njegova najnovejša dela so že popolnoma abstraktna. Razstavljeno so tudi nekateri njegovi osnutki za predmete umetne obrti, med katerimi se posebno odlikujejo tapiserije.

EVROPEJCI O JAPONSKI GRAFIKI

V galeriji azijske umetnosti v Parizu je bila prirejena razstava s temo Evropejci v očeh japonskih slikarjev. Tu ne gre za sodobno japonsko umetnost, pač pa za dela slikarjev ob koncu 18. in v začetku 19. stoletja, to je iz dobe, ko so se v deželi vzhajajočega sonca pojavili prvi evropski trgovci in mornarji, od 1853 pa tudi oboroženi agresorji. Japonski slikarji so jih prikazovali z mnogo humorja, ironije in znanega preciznega opazovanja. Okoli 100 del, po večini lesorezov v barvah, kaže na razstavi izredno dokumentacijo te teme kakor tudi mojstrske likovne prijeme japonskih grafikov.

FRANCOSKA »NAGRADA RIMA« ZA GLASBO

Francoska država podeljuje že iz dobe Ludvika XIV. likovnim umetnikom in komponistom tako imenovano »Nagrado Rima«. Nagrada sestoji iz štipendije in pravice do več-

letnega bivanja v vili Medici v Rimu, ki je last francoske države. Letos je bila nagrada podeljena mlademu komponistu Jacquesu Castereu za njegovo opero *«Pandora posoda»*. Med dosedanjimi nagradinci so bili Berlioz, Bizet, Gounod, Massenet, Debussy, medtem ko dvojica največjih sodobnih francoskih komponistov — Gustav Charpentier in Fl. Schmidt — še ni bila med stanovalci vile Medici.

Oton Postružnik: Portret

PEREČI KULTURNI PROBLEMI

NIČ NOVEGA - VENDAR ZAKAJ TAKO?

LIKOVNA UMETNOST BREZ LIKOVNE PUBLIKE

Pretekli mesec smo v tisku in radiu zasledili poročilo, da je Zvezni izvršni svet preko republiških svetov priporočil ljudskim odborom, gospodarskim podjetjem, ustanovam in množičnim organizacijam, naj odkupujejo dela naših likovnih umetnikov. Ustanove in podjetja naj bi iz razpoložljivih sredstev določili kredite za nakup lakih del, ljudski odbori posebej pa še kredite za ustanovitev galerij likovne umetnosti in muzejev. Da bi se odkupovala res samo dela resnične umetniške vrednosti, naj bi se kupci posvetovali s posebnimi komisijami pri izvršnih svetih republik ali z organizacijami likovnih umetnikov.

Zdi se mi pa prav, da opozorim ob tej priliki našo javnost na to, da je izboljšanje delovnih pogojev za upodabljalce umetnike samo del vprašanja, kako bi z odkupi pomagali razviti naše umetnosti.

Priznati je treba, da je upodabljalčova umetnost pri nas najbolj za-

nemarjeno, najmanj popularno kulturno področje, da ima najmanj številno publiko, da se zanjo ne zanima celo večina izobražencev. Zato je treba posvetiti temu področju največ skrbi, da bi lahko vzgojili in izobrazili čim širši krog našega ljudstva v likovno publiko. Kakot S prirejanjem kvalitetnih umetniških razstav ne samo v glavnih mestih republik, ampak tudi v manjših centrih, zlasti industrijskih. Z odpiranjem galerij in manjših umetniških zbirak kot žarišč likovne kulture tudi v podružničnih centrih, s tiskom, predavanji in vzgojo mladine.

Omenjeno priporočilo Zveznega izvršnega sveta sicer govori o lokalnih galerijah iz kreditov ljudskih odborov. Treba pa bi bilo po mojem mnenju zainteresirati še ustanove in podjetja, da bi tudi oni podprli ustanavljanje takih galerij in zbirak. Saj ni potrebno, da nekateri kupci odkupujejo umetniška dela le za svoje pisarne. Svojo kulturno nalogo bo

umetnina izvrševala mnogo bolj, če bo razstavljena v krajevni galeriji, kjer jo bo gledal širši krog obiskovalcev, zlasti mladine, sindikatov itd. V nekaterih državah z bogato likovno tradicijo je navada, da razna podjetja in posamezniki pa tudi organizacije, celo kole zbirajo denar, da obogate zbirke umetnin v slavni galerijah svoje domovine. Zakaj ne bi take navade vpeljali tudi pri nas, seveda v sodelovanju s strokovnjaki?

Druga pot, kako bi kupci umetniških del pospeševali širjenje likovne publike je ta, da naj bi taka dela odkupovali predvsem na razstavah. Iz prvih povojnih let imamo v nekem oziru slabe izkušnje. Ustanove so preko Društva slovenskih upodabljalčev umetnikov ali Umetniške zadrage od časa do časa pozvale umetnike, naj predložijo svoja dela za odkup. Ta dela so šla tako direktno iz ataljeja avtorja v roke kupca, navadno za opremo kake pisarne, kjer spet aiso dostopna široki publiko. S takim na-

činom smo seveda zmanjšali materialni interes umetnikov za razstavljanje. V zadnjem času je takih odkupov sicer malo, zato pa je mnogo več razstav. Razstavljanje je danes v zvezi z velikimi materialnimi žrtvami za umetnika. Ker so odkupi skoraj prenehali, ubijajo visoki stroški za razstave v nekaterih avtorjih voljo, da bi pogosteje seznanjali javnost s svojimi deli. Če bi kupci v bodoče odkupovali namesto na takih kampanjskih odkupih dela iz razstav, bi s tem stimulirali razstavljanje in posredno podpirali kulturno delo med našim ljudstvom. Prav bi bilo, da bi dajali prednost razstavljenim delom tudi pri odkupih iz zveznih in republiških kreditov.

Društvo slovenskih upodabljalčev umetnikov je usmerilo velik del svojih naporov v prirejanje razstav po manjših centrih Slovenije, v Ljubljani pa je odprlo na najprometnejšem kraju svojo Male galerijo, ki naj bi privabila na ogled umetniških razstav mimoidoče, zlasti tiste, ki še ne zahajajo na razstave v Moderni galeriji. Pri tem svojem delu pa je naložilo na nepremostljive materialne težave. Društvo samo je za svoje administrativno poslovanje kot strokovna organizacija slovenskih umetnikov prejemale dostojno in resnoga Sveta določeno podporo, ki pa ne zadostuje niti za administrativne stro-

ške. Za svoje kulturno-prosvetno delo pa je dobilo doslej le enkratno podporo, za eno samo razstavo v celjskem gledališču ob priliki njegove otvoritve, ker se sicer ta razstava ne bi mogla vršiti, saj so krajevne oblasti in podjetja odklonili vsako pomoč.

Če bi hotelo DSU nadaljevati s svojimi razstavami, bi mu bila potrebna najprej sredstva za opremo in transport razstav, za potne stroške umetniku, ki bi razstavo spremljal, aranžiral in prejel predavanja, za vzdrževanje Male galerije, ki jo s številnimi razstavami in vedno naraščajočim obiskom že dokazala smisel svojega obstoja.

Kdo je kril te stroške dostojno? Lahko rečemo, da umetniki sami. Kljub težkemu materialnemu položaju za upodabljalčove umetnike v zadnjih letih, je prevzela omenjene stroške Umetniška zadruga, gospodarsko podjetje upodabljalčev umetnikov. Zadruga je morala kriti te stroške na škodo svojih investicij, ki bi šle v prid standardu upodabljalčev umetnikov. Jasno je, da kljub naporom Umetniška zadruga ni mogla ztrgovati za kulturno-prosvetno delo DSU zadostnih vsot. Zato so bile razstave izven Ljubljane neprimerno opremljene in pogosto brez spremljevalca, ki bi dela obiskovalcem tolmačil. Mala galerija pa še danes ni urejena, kot bi se za tak prostor spo-

dobilo. Kaj pa podpora krajevnih oblasti in podjetij? Včasih je uspelo dobiti podporo za transportne stroške zabojev s slikami po železnici, zgodilo pa se je, da so krajevni faktorji pokazali sploh popolno nerazumevanje. Temu se ni čuditi, saj smo omenili, da je upodabljalčova umetnost pri nas med vsemi vejami kulture najmanj popularna. Delo za pridobivanje likovne publike je pionirsko delo, ki pa ne more biti samo stvar upodabljalčevih umetnikov, čeprav je tako delo važen del programa DSU in sklepov, ki jih je sprejel letošnji III. kongres Zveze upodabljalčevih umetnikov FLRJ v Ohridu. To delo je stvar vse naše javnosti, kar se tiče kulturne ravni delovnega ljudstva. Če prejema gledališka umetnost redno potrebna sredstva iz državnih proračunov, še oblasti avtonomnih tisk, nekatero literarno revije, bi bilo prav, da bi javnost podprla tudi težko borbo organizacij upodabljalčevih umetnikov za popularizacijo likovne umetnosti.

Povrnilo se spet k priporočilu Zveznega izvršnega sveta. Mislim, da tega priporočila ne velja razumeti zgolj kot nekoga poziva za podporo upodabljalčevih umetnikov samih, ampak kot poziv vsaj javnosti, da ima do razvoja upodabljalčove umetnosti prav tako veliko dolžnosti kot do ostalih vej kulture in prosvete.

Alenka Gertovč

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

ZAKLJUČEK IX. ŠAHOVSKEGA ŠAMPIONATA JUGOSLAVIJE

PIRC, FUDERER IN RABAR NA VRHU

Pirčevo mnenje o turnirju

Fuderer

PIRC PRVI ZMAGOVALEC

Udeleženci turnirja so začeli zadnje kolo zelo razburjeni. To ni nič drugega, saj so preračunali, da je imelo v zadnjem kolu kar sedem udeležencev možnost doseči prvo mesto. Nemirno je bilo tudi občinstvo, ki je napnilo vse dvorano.

Pirc je že ob otvoritvi dosegel boljši položaj proti dr. Nedeljkičevu, ki je imel v središču dva osamljena kmeta. Jasno je bilo, da črni tekmečev ne bo mogel obdržati. In zares je po Pirčevi kombinaciji eden izmed obeh padel. Nastala je zelo zanimiva končnica, v kateri je Pirc nasprotnika najprej blokiral, zatem pa sprožil odločilni napad. Ko je Pirc napovedal mat v treh potezih, je Nedeljkič podpisal formalin in prvi čestitil zmagovalcu, ker je osvojil državno prvenstvo.

V partiji Gilgorič — dr. Trifunović je Gilgorič zrtvoval zapletov, kar je Gilgorič zrtvoval kmata, da bi obdržal lovski par in vzel pobudo v svoje roke. Toda njegov partner je vrnil kmata in tako sta se hitro dogovorila za remi.

MARIČ NOVI MOJSTER

Šele zadnje kolo šampionata je prineslo novega mojstra. Dosedanji mojstrski kandidat Rudolf Marič je po hudi borbi remiziral s Preinfalkom in si zagotovil pol točke. Zatem je s sodnik turnirja obvestil občinstvo, da sodnik turnirja obvestil šah dobil novega mojstra, kar so gledalci toplo pozdravili.

Slabše sreče je bil mojstrski kandidat Dimec, ki je po ostri borbi podlegel Udovčiču. Med vso igro je Udovčič imel pobudo, zatem pa je

V četrtek, 17. decembra, bo ob 19. uri predavanje iz cikla »Priroda in ljudje v tujih deželah«

»O SREDOZEMSKI AFRIKI«

Predaval bo univ. profesor Svetozar Ilešič v prirodoslovni dvorani univerze (vhod iz Gosposke ulice). — Predavanje bodo spremljale skioptične slike.

»SVILA« — MARIBOR

sprejme v službo za takojšnji nastop inženirja-kemika in finančnega knjigovodjo bilancista

Prošnje z življenjepisnimi podatki pošljite na upravo podjetja.

Zatemnitev v GRETLEYJU

ILLUSTRAL SARAHADIN BODŽIĆ

»Dokaj star sem že in lahko bi bil pametnejši«, je dejal Perigo z žalostnim glasom, »toda ta žena me je očarala. Moral bom pozvedeti, če pojde na Skotsko — ali kamor se pač napoti — in potem, ko dobim prvi dopust, pojdem k njej pogledat, kaj se z njo dogaja. Če bodo letalci slučajno imeli službo, bi lahko midva sedla h kamini in morda bi mi kaj povedala o sebi, čeprav samo dve ali tri poglavja iz svojega sijajnega in čudovitega življenjepisa. Preden pa odpotuje, bi jo rad seznanil s policijskim nadzornikom Hampom, ki je na svoj način tudi nenavaden človek.«

»Ker ste že omenili policijskega nadzornika Hampa«, sem rekel, »bi vas prosil, da mi sporočite moje naročilo, naj nocoj, če do pol enajstih ne bi o meni ničesar slišal, neutegoma pride k hiši polkovnika Tarlingtona.«

»Ce bi prišel«, je rekel Perigo, »pridem tudi jaz z njim, razen če bi želeli, da bi šel z vami, Neyland.«

»Ne, hvala, Perigo. Zdi se mi, da je samo ena pot, kako bi uresničil svoj sklep, in ta pot je v marsičem odvisna od naključja in vse se lahko izjalovi. Zato bi bil nespametno, da bi se oba izdala. Ce se nocoj ne bova več videla, me poiščite jutraj v ulici Raglan številka 15, če ne veste nič pametnejšega početi. In hvala za večerjo, ki je bila morda za daljši čas zadnja dobra večerja enega izmed naju dveh.«

Rezultati zadnjega kola: Pirc — dr. Nedeljkič 1:0, Bulat — Fuderer 0:1, Puc — Rabar 0:1, Gilgorič — dr. Trifunović remi, Janošević — Djurašević 1:0, Milič — Matanović 1:0, Udovčič — Dimec 1:0, Nikolac — Bogdanović 1:0, Preinfalk — Marič remi.

Končno stanje na tabeli: 1.—3. Pirc, Rabar in Fuderer 11,5, 4.—6. Gilgorič, Janošević in Milič 10,5, 7. Nikolac 10, 8.—9. dr. Nedeljkič in Djurašević 9,5, 10. dr. Trifunović 9, 11.—12. Matanović in Udovčič 8,5, 13. Marič 7, 14. Dimec 6,5, 15.—16. Preinfalk in Bogdanović 5,5, 17. Puc 5, 18. Bulat 2,5 točk.

FUDERER DOSEŽE PIRCA

Fuderer ni tako hitro obviadal Bulata, kot so mnogi pričakovali. Sibenčan se je dolgo močno upiral, toda kasneje je napravil napako in postopoma je Fuderer vodil igro do zmage. Fudererjev uspeh so burno pozdravili.

Milič je z zmago nad Matanovičem dosegel Gilgoriča. Janošević in Djurašević sta bila hudo pozicijsko borbo. Zatem je Janošević z nevarnim

žrtvoval figuro, ki je njegov partner ni smel sprejeti. V brezupni poziciji je Dimec predal partijo in tako pokopal upanje, da bo na tem šampionatu dosegel mojstrski naslov. Videti je bilo, da ima Dimec mnogo simpatizerjev med publiko, kajti Udovčičev uspeh niso pozdravili s ploskanjem, marveč z žvižganjem. Mednarodni mojster Vuković, razburjen spriču takšnega obnašanja, je spustil zastor in tako odvojil igralce od gledalcev. Po partiji je Udovčič izjavil: »Boril sem se, da dosežem 50% na lestvici, kar se mi je v finišu tudi posrečilo. Menim, da je Dimec nadarjen šahist, toda za zdaj še ne zasluži mojstrskega naslova. To bi moral doseči z vztrajnim delom, ne pa kot nekateri izmed gledalcev žele, s podaritvijo pol točke.«

Gilgoriču omogočili udeležbo na mednarodnem turnirju, ker po kvaliteti igre to nedvomno zasluži.

Kar se tiče Fudererja, je igral precej lagodno, vendar je v zvezi temu dosegel izborni rezultat. To izpričuje njegovo veliko nadarjenost. Rabar je na tem turnirju igral razboriteje kot na mnogih prejšnjih šampionatih, izvzemši tiste v Sarajevu, ko je bil prvi. Na vprašanje, katero svojo partijo smatra za najboljšo in najtežnjo, je Pirc odgovoril, da tisto z Gilgoričem.

FUDERER NI UTRUJEN

Mladi zmagovalec Fuderer je izjavil, da je s svojim rezultatom zadovoljen, ne pa tudi s svojo igro.

PIRC JE S SVOJIM USPEHOM ZADOVOLJEN

Vetelmojster Pirc je po zmagi izjavil, da je zadovoljen z rezultatom in svojo igro. »Boril sem se bolj kot na katerikoli izmed dosedanjih šampionatov ELRJ. Uspeh sem v marsičem tudi zato, ker sem uporabil svoj sistem, indijskega napada, katerega sem spopolnjeval analitično celih pet let. Izkazalo se je, da ta sistem mojim nasprotnikom povzroča hude težave. Ce bi izbral vse možnosti, ki sem jih imel, bi dosegel na tem šampionatu še več točk.«

Na vprašanje, kaj misli o kvaliteti igre na šampionatu, je Pirc odgovoril: »Storjenih je bilo več napak kot na dosedanjih šampionatih. Menim, da je pomen tega tekmovanja povzročil živčnost posameznih igralcev, ker je šlo ne samo za državno prvenstvo, marveč tudi za kvalifikacijo za onsko svetovno prvenstvo in za udeležbo v olimpijski ekipi. Ta nervoza se je malo zmanjšala šele v drugem delu turnirja, ko se je kvaliteta partij izboljšala. Kar zadeva mene, pričakujem poleg redne nagrade, da bom dobil ali vsaj deli nagrado glede borbe za uspeh v zadnjih šestih kolu, kakor tudi nagrado za največje število zmag na turnirju.«

Nadalje je Pirc izjavil, da je izmed favoritov imel največjo smolo Gilgorič, čeprav je odlično igral. »Ce bi dobil nekatere prekinitve partije, bi bil z nami na čelu lestvice in si zagotovil udeležbo na onskem svetovnem prvenstvu. Sodin, da bi morala šahovska zveza Jugoslavije brez-pogojno posredovati pri FIDE, da bi

pravzaprav se še ni začela, čeprav je bilo že nekaj tekem. Vse pa so bile odigrane na jesenskih in so se končale s precej nepričakovanimi rezultati. Državni prvak v hokeju na ledu, heogrski Partizan, je moral tokrat že drugič kloniti pred HK Ljubljana.

Kako so pripravili hokejski klubi v Sloveniji za letošnjo sezono? Z rednimi izjemami so skoraj vsi dobro pripravili. Prednjačita »Ljubljana« in »Jesenice«, ki jima je uspelo odigrati že nekaj tekem, tako da sta lahko vsaj približno ocenila kvaliteto svojega moštva. Ljubljana je, čeprav je izgubila tri svoje najboljše igralce, pokazala zadovoljivo formo. Nekateri menijo, da se bo morda leto zgodilo, da bo naslov državnega prvaka osvojila »Ljubljana«. To so sicer daljnosežne napovedi, vendar morda ne pretrane. Tudi »Jesenice« lahko v letošnji sezoni dosežejo dobre uspehe, saj imajo vse pogoje za to. Zgradili so si umetno drsališče, na katerem bodo trenirali in tekmovali najmanj pet mesecev. Na ta način bodo imeli

ugodno priložnost, da se uvrstijo med najboljše moštva v državi. Vestno sta pripravljena na bližnjo sezono tudi celjski Kidvar in Papičar iz Vevč. Moštvo Papičarja bo letos treniral državni reprezentant Pavličič.

Hokejski sekcijski TVD Partizan in Zeleznica (Mrb) sta prav tako sredi priprav. Sta pa v zelo slabih finančnih razmerah in se posebnih treningov ne moreta udeleževati. Med vsemi hokejskimi moštvi v Sloveniji se je najslabše pripravilo moštvo Ljubela iz Trzin, ki se tudi ni prijavilo za tekmovanje za republiško prvenstvo. Na državno prvenstvo se bosta po

IZ DNEVA V DAN

PRIZNANJE

Metalac je v resnici organiziral veliko prireditev ob jubileju svojega najboljšega boksaarja Tome Krizmaniča. Razen tega je izdal brošuro o našem prvaku teške kategorije, vse udeležence tega tekmovanja pa je nagradil z lepimi plakati. Krizmanič je dobil mnogo zelo lepih in okusnih daril. Tako kateri prosilav je imel doslej redko kateri športnik? Klub je dal s tem svojemu tekmovalcu res lepo priznanje.

NOVI SPECIALIST ZA ENAJSTMETROVKE

Na četrtfinalni pokalni tekmi med Dinamom in Partizanom se je Majerovič

proslavil, ker je ubranil naslednj enajstmetrov. Sedaj pa je dobil nakladnika. To je njegov klubski tovariš Kralj. Kralj ga ni nadomestil samo v vlogi varuha mreže, pač pa tudi kot specialist za enajstmetrovke. Na tekmi proti Lokomotivi je Kralj najprej ubranil kazenski strel, sedaj pa mu je na tekmi proti Sarajevu spet uspelo ubraniti enajstmetrovke. V dveh tekmah je torej ubranil dve enajstmetrovki. Tako smo dobili novega specialista za enajstmetrovke.

New York — Gordon Mc Kenzie je presejal vse prejšnje rekorde v teku na tri milje pod pokrito progo. To daljavo je pretekel v času 14.8.6.

»Ste še trezni?« me je vprašal, ko sva odhajala iz obednice.

»Trezen sem, toda potr kakor še nikoli v življenju«, sem rekel.

Na vogalu sem ujel avtobus. Na srečo je poleg mene sedeči sopotnik vedel, kje je Oakenfield Manor in mi povedal, kje moram izstopiti. Temno je bilo kakor vedno in veter je prinašal ledene dežne kaplje.

Vhod na posestvo je bil, kakor mi je povedal sopotnik iz avtobusa, kakih štiri sto metrov na levo od ceste. Morda je bil res tako daleč, toda zdelo se mi je, da je mnogo dlje, vtem ko sem se približal in ga iskal, da sem bil že ves premočen. Ko sem našel vhod, sem videl, da je že minilo devet, ker se mi je posrečilo pod pristreškom posvetiti na uro in pogledati nanjo.

Tu bi se bil moral sestati z Ottonom. Cakal sem ga deset minut, potem pa sem sklenil, da je najbrž mislil, da bi se morala sestati nekje bliže hiše. Zato sem nadaljeval pot in buljil v noč tako, da so me oči že bolele. Naposled sem ga iskal na obeh straneh glavnih vrat. Ottona ni bilo. Pomislil sem, da ga je morda njegova zaljubljena svakinja prepričala, da je predragoceno bitje, da bi šilil na takšen izlet.

Nisem vedel, kaj storiti, ker ni bilo Ottona, da bi ugotovil Rodlovo identičnost, vendar pa sem se tibo smukal okrog hiše, ki ni bila videti velika, dokler se nisem znašel za njo med dvema stranskima poslopjema. Iz enega izmed njih, najbrž izpod nekih vrat, se je širil svetlobni stožec, žareč v temi ko signal. Kar se da tibo sem stopil k vratom. Niso bila zaklenjena. Kar sem tedaj storil, ni bilo posebno pametno, toda hladna, vlažna noč, čakanje, polikanje okoli hiše in odsotnost Ottona Bauernsterna, vse to je vzbudilo mojo nestrpnost, seveda pa tudi ne-previdnost. In tako sem vstopil.

»Zanimivo je,« pravi Fuderer, »da se sploh ne čutim utrujenega. To je za mene zelo važno, ker že v četrtek odpotujem na mednarodni turnir v Saarbrücken.«

Na vprašanje, kako misli uspehi na bližnjem turnirju v Saarbrücken, se je Fuderer zasmjal: »Pa saj veste, vedno moram biti drugič!«

Medtem ko so posamezni udeleženci osvajali točke in sprejemali čestitke in pozdrave, se je Gilgorič sprehal po dvorani in nemo opazoval zaključene partije. Trifunović je takrat pripomnil: »Vetelmojster Gilgorič me slino spominja na Aljehtino obnašanje na AVRO turnirju na Nizozemskem 1938, ko je bil v zadnjem kolu prost. Tudi on mogoče opazovati, kako v zadnjem kolu njegovi tekmeči osvajajo točke in zasedajo mesta pred njim. Gilgorič molči, toda njegovi uspehi bodo že še prišli!«

O. Nedeljkičovič

Celje : Maribor 29,5:20,5

Minulo nedeljo je bil v Celju odigran šahovski dvoboj Celje — Maribor na 50. deskah. Dvojbo se je končal z presenetljivo zmago celjskih šahistov 29,5:20,5. Na prvih desetih deskah so dosegli Celjani neodločen izid 5,5. Celjsko moštvo je bilo okrepjeno s šahisti iz Rogazske Slatine, Trbovelj in St. Petra. V obeh moštvih je bilo po polovico mladincev.

BOKS

Turneja Lokomotive

V začetku januarja prihodnjega leta bo moštvo zagrebške Lokomotive odpotovalo na turnejo po Zahodni Evropi. Zagrebški boksaarji bodo nastopili v Nemčiji, Luxemburgu in Franciji. Lokomotivo bosta okrepila Stefanovič in Tot.

Dinamo končal pogajanja o turneji po Sev. Afriki

Zagreb, 15. dec. Uprava Dinama je zaključila pogajanja o turneji po Severni Afriki. Zagrebški »plavci« bodo odpotovali 21. decembra iz Marselle v Alžir, kjer bodo imeli prvo tekmo 26. decembra v Konstantinu (pokrajina Alžir), 27. decembra v Said bel Albusu in 1. januarja v Alžiru. Pogajanja se še za tri tekme v Oranu, Casablanci in Tunisu.

Člani planinskih društev čistijo visokogorsko cesto na Mangrt

Razmah planinskih društev na Primorskem

Minulo nedeljo je bil v Mostu na Soči posvet predstavnikov planinskih društev Nova Gorica, Ajdovščina, Idrija, Tolmin, Kobarid in Most na Soči. Ugotovili so, da mlajši, med italijansko okupacijo domaščajoči rod, še danes kljub prizadevanju planinskih društev ne kaže mnogo zanimanja za planinsko delo. V 13 primorskih planinskih društvih, je v 13 alpinističnih odsekih registriranih samo osem alpinistov. Slovensko Primorje, ki šteje kakih 190.000 prebivalcev, pa nima več kot 15 planinskih postojank viševiš domove, koče in zasilna zavetišča.

Kljub vsem težavam pa je bil letošnji obračun primorskih planincev zelo zadovoljiv.

Planinci Idrije so slavili 50-letnico svojega društva. Goritani so s prostovoljnim delom postavili na Katarin nad Solkanom planinsko kočico, katero so krstili za »Kekca«. V Lepeni so planinci prav tako odprli prostoren in udoben planinski dom »Klementa Juga«. S hudimi težavami se je borilo društvo Most na Soči. Trud pa ni bil zaman. Društva je uspelo za planinsko delo navdušiti predvsem mladino, zgradilo pa je tudi lepo kočico na Crni prsti. Kobaridski planinci so že v prvem letu delovanja odprli dom na Vranem pod Krmom. Tudi Tol-

minci so dosegli lepe uspehe: pri nabitranju naročnikov za »Planinski vestnik« so dosegli prvo mesto v Sloveniji. V Trenti so priredili uspešno planinsko razstavo in zgradili pot v sotesko Mlinarice v Trenti. Postavili pa so tudi zavetišče na Skrbini v Plazu (2073 m) ter zgradili 500 m nove zavarovane poti preko zahodne stene Mangrta (2678 m). Pri čiščenju visokogorske ceste na Mangrt so planinci opravili nad 1000 delovnih ur. Primorski planinci so mnogo prispevali tudi pri postavitvi Kugyjevca spomenika v Trenti.

Da bi se med primorskimi ljudstvom vzbudilo še večje zanimanje za lepote in obisk gora, predvajajo planinski društva zanimive predavanja ter prikazujejo različne zanimive planinske filme. Planinska založba pri PZS bo bržkone že prihodnje leto izdala monografijo primorskih rojakov: Valentina Staniča, alpinista evropskega slovesa, in dr. Klementa Juga, katerega 50-letnico prane smrti se homo spomnil avgusta 1954. Na njegovi rojstni hiši v Solkanu mu bodo tedaj odkrili spominsko ploščo. Planinska društva na Primorskem upajo, da jim bo PZS z inštruktorji-alpinisti pomagala, da bo naučenje za planinsko delo med ljudstvom še večje. Zato menijo, da bi bilo zelo koristno, če bi na koncu doline Tolminke pod Velikim Kuntarjem (1711 m) zgradili zavetišče, ki bi bilo izhodišče različnih alpinističnih tečajev. Kanturji, zlasti Mali, na katerih ostri zob še ni stopila človeška noga, nudijo z razsekanimi stenami in dolomitsko oblikovanimi stolpi paradiz za vsakega plezalca.

Preredko omrežje planinskih postojank najpo terja pomoč pri gradnji koč na Slavniku v Slovenski Istri in na Cavnu nad Vipavsko dolino. Tudi Kruško jezero rabi velik planinski dom. PD Nova Gorica ima za to že pripravljene načrte na tudi nekaj gradbenega materiala. Na koncu gorske ceste pod Mangrtom v višini kakih 2000 m bo treba prav tako postaviti planinski dom.

Gospodarske koristi gornjega Posočja, predvsem Trente silijo, da tudi opuščeno vojaško poslopje za Planjo na zahodni strani Triglava (2140 m) čimprej uporabijo. Da razbremenijo v polnih mesecih prenatrpano Kredarico in Planiko, bi bila zelo koristna gradnja krožne poti okoli vrha Triglava. Z gradnjo poti, ki bi zahtevala dva po 100 m dolga predora, bi omogočili tisočim planincem, da bi obiskali odmaknjeno in samotno Za Planjo. Tam bi novi Kugyjev dom s 300 ležišči nudil streho in okrepilo, hkrati pa bi bil sodskočna deska za obisk naše lepote Trente.

F. C.

Sprejmemo

pet tehnikov kemične stroke in tehnika elektrotehnične stroke s petletno prakso.

Ponudbe z življenjepisom, točno označbo dosedanje službe in podatki o šolanju pošljite na naslov:

»PLIVA«, tvornica lijekova, Zagreb, Lole Ribara 89.

2737

Bil je podolgovat prostor, ki je moral biti nekoč velika staja, zdaj pa so ga menda uporabljali za skladišče starega pohištva in drv, na drugem koncu pa je bila nekakšna delavnica. Pod zaprtim okencem na tistem koncu je stal skobeljnik. Nad njim sklonjeni mož je nekaj delal. Prvi hip ga nisem spoznal. Svetloba visoke prašne žarnice, viseče med nama, je bila motna, mož pa je imel na skobeljniku močnejšo žarnico, le da je bila zastrta. Ko pa se je vzravnal, sem opazil, da imam pred seboj moža z brazgotino na licu, ki sem ga prejšnji večer srečal pri Diani Axtonovi.

»Kaj je to?« je vzkliknil srdito.

Tedaj sem opazil, da ima na sebi kratek suknjič, kakršne nosi služničad. Stopil sem nekaj korakov naprej.

»Rad bi govoril z vami,« sem rekel, vzel z glave klobuk in otrešel z njega dežne kaplje.

Spoznal me je in takoj mi je bilo jasno, da ga je nekdo, najbrž Diana Axtonova, opozoril, da mi ne sme zaupati. Držal se je čisto drugače kakor prejšnjo noč, ko sva se ločila. To bi mi moralo biti svarilo, toda nanj se nisem kaj prida oziral. Ukrepati sem moral hitro, brez odlašanja.

»Jaz sem Morris, sluga polkovnika Tarlingtona,« je dejal.

»Ne, to ni res,« sem rekel breskrbno. »Vi ste kapetan Felix Rodel.«

Menda je imel revolver — majhen, kakor sem pozneje ugotovil, v roki, še preden me je zagledal, kajti komaj sem izgovoril njegovo ime, je že sprožil. Začutil sem bolečino v levi rami in tako močan udarec, da me je malone obrnilo na drugo stran. Jasno mi je bilo, da me je krogla zadela. Padel sem na roke in kolena z občutkom otekanja v rami in čakal na zadnjo in končno kroglo.

VAŽNI NASLOVI V LJUBLJANI

Uredništvo »Ljudske pravice-Borbe«, nočni urednik ima telefonsko št. 23-261. Reševalna postaja, Zaloška 25, tel. 22-444. Porodnišnica, Slajmerjeva 3, tel. 20-215. Otrška klinika, Ulica Stare pravde 4, tel. 24-975. Dežurna lekarna, Prešernov trg št. 5, tel. 20-115. Zavod za socialno zavarovanje, Miklošičeva 20, tel. 23-081-083. Zdravstvena dežurna služba, Miklošičeva 20, tel. 23-081. DOZ, Miklošičeva 19, tel. 21-776. Notranja uprava, Prešernova ul., tel. 21-100 in 21-200. Gasilska milica, Krekov trg, tel. 23-555. Dežurni tajništva za notranje zadeve Ljubljana-mesto, telefoni 21-100, 21-200, 21-600, 21-700. Dežurni za prometne nesreče, tel. 20-663. Putnik, Titova 2/L, tel. 20-472. Električna, Magistrat, tel. 22-121. Pilnarna, Resljeva 28, tel. 20-555. Vodovod, Krekov trg 10, tel. 20-555. Železniška postaja, Trg OF, tel. 20-768. Avtobusna postaja, Masarykova, tel. 23-085. Jug. aerotransport JAT, Miklošičeva 12, tel. 20-945. Hotel »Union«, Miklošičeva 1, tel. 20-370. Mestni avtotaksi, Slomškova 6, tel. 21-576. Mestna hranilnica Ljubljanska, Čopova ulica 3 - Telefonska centrala 22-136 in 23-383, direktor 21-804. Veleblagovnica NA-MA, Ljubljana: uprava - sekretariat, 22-563. komercialni oddelci, 22-571. računovodstvo, 23-059. centralno skladišče, 22-550. poslov. pri »Pošti«, 21-066. posl. pri »Tromostovju«, 22-551. poslov. »Pohištvu«, 20-496. Trg. podjetje »Usnje«, Ljubljana, Wolfova 1/III: direktor, 22-342. komerc. 22-364. Grosistični oddelci za usnje, Trubarjeva 41, 22-281. Detaljna poslovilnica za usnje »Koža«, Trubarjeva 16, 23-058. Grosistični oddelci za obutev, Gradišče 10, 20-517. Trg. podjetje »Volna«, Ljubljana, tel. 22-582. Prodajalnice »Volna«, Ljubljana, Nazorjeva 3, tel. 20-683. Prodajalnice »Korotani«, Ljubljana, Celovška 71, tel. 22-683. Slovenija - Impex, trg. agencija za izvoz in uvoz - Beethovnova 14/L, tel. 23-915. Galanterija, trg. grosistično podjetje, Ljubljana: direktor, 23-273. komercialna, 23-271. skladišče, 23-275. računovodstvo, 23-276. Agrotehnika - export-import, Ljubljana, tel. 20-143. direktor, 21-446. oddelci za uvoz in prodajo, 21-778, 20-547. oddelci za les, 21-053, 23-048, 20-377. oddelci za živino, 20-365. oddelci za tehnično službo, 20-143 (int. 19). oddelci za posredovanje in kmetijske pridelke, 21-820. odd. za servisno službo, 21-305. trgovina, Gosposvetka c. 3, tel. 21-659. Mestno prevozno podjetje »Meprom«: uprava - mehanične delavnice, karoserijska delavnica, tapetarska delavnica, ličarska delavnica, vulkanizerska delavnica - tel. 21-392. Prometna pisarna - Prevozi, garaže - tel. 20-823. Spedičija - Ljubljana, podjetje za tužemske in mednarodne Transporte, uprava Titova 33, tel. 21-392. direktor, tel. 20-851. kosovna odprava, Metelkova št. 4, tel. 21-719. avtodisponenca, tel. 21-690. avtogaraža, Središka 1, 23-290.

DANES IN JUTRI

Fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo v Ljubljani razpisuje mesto upravnika za posestvo Arboretuma v Volčjem potoku. Kandidat mora imeti diplomu agronomske fakultete in primerno prakso. Plača po temeljni uredbi za državne uslužbenke. Nastop službe je s 1. januarjem 1954. Kolkovane (100 din) prošnje je poslati na gornji naslov: Ljubljana, Krekov trg 1, poštni predal 340.

Umrlji so v Ljubljani
Katarina Černe, 83 let, Pogreb bo danes, 16. t. m., ob 11. uri dopoldne iz Doma onemoglih na Bokalcah. Ludvik Nardln, 35 let, podporočnik iz Portoroža. Pogreb bo danes, 16. t. m., ob 14.30 na Žalah. Karel Hlupič, 67 let. Pogreb bo danes, 16. t. m., ob 15. uri na Žalah.

PREDAVANJA
Slovenska akademija znanosti in umetnosti vabi na javno znanstveno predavanje, ki je namenjeno širšim zainteresiranim krogom. 17. decembra t. l. ob 18 bo predaval v dvorani SAZU prof. dr. Božidar Lavrič, podpredsednik SAZU. Tema: Pomen kurgije v zdravljenju tuberkuloze. Geografsko društvo vabi na predavanje, ki bo v sredo, dne 16. dec. ob 20 v Balkonski predavalnici. Predaval bo univ. prof. dr. M. Zei: »Na obali Severnega morja«, s slikami in filmom.

KONCERTI
Karl Randolf, dirigent iz Graza, bo vodil IV. abonmajske koncerte Slovenske filharmonije, ki bo v petek, 18. dec. za abonma A in v ponedeljek, 21. dec. za abonma B. - Solist je naš priznani violinski virtuos Uroš Prevoršek, ki bo izvajal Dvojakov Koncert za violino in orkester. Na sporedu je še Sleglov Concerto grosso antico ter Ulhovi 4 Capricci; obe skladbi sta markantni deli sodobne avstrijske glasbene literature ter bosta tokrat v Jugoslaviji prvič izvajani. - Prosimo abonente, da plačajo drugi obrok. - Vplacila sprejema računovodstvo Slovenske filharmonije (vohod skodi vezo) dnevno od 18 do 19 ter večerna blagajna pred koncertom in med odmorom. Simfonični orkester CD JLA iz Beograda koncertira drevi ob 20.15 v Filharmoniji. Koncert, ki bo v počastitev dneva JLA, dirigira Fr. Klinar, solista Bruchovega violinskega koncerta pa je Branko Rajević. Spored obsega še Blinčevega uverturo, Ekvivocno in Dvojakovo V simfonijo iz novega sveta. Vstopnice od 120 dinarjev navzdol v Koncertni poslovilnici.

GLEDALIŠČA
DRAMA - LJUBLJANA
Sreda, 16. dec.: Zaprt. Četrtek, 17. dec.: Zaprt. Petek, 18. dec. ob 19.30: Mollère: »Zlahni meščani. Abonma red Petek popoldanski. Sobota, 19. dec. ob 20: Hochwälder: »Javni tožilec. Premiera. Izven. Nedelja, 20. dec. ob 15: Golla: »Snegušičica«. Izven in za podelje. (Večjajo vstopnice od 6. M.); ob 20: Hochwälder: »Javni tožilec. Izven in za podelje. Vsi statisti in otroci, ki so sodelovali v »Snegušičici«, imajo vajo v petek, 18. dec. ob pol 10 v Drami.

OPERA
Sreda, 16. dec. ob 19.30: Gounod: »Faust«. Abonma red H. Četrtek, 17. dec. ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivci«. Abonma red E. Petek, 18. dec.: Zaprt.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža
Sreda, 16. dec. ob 15: Vilharjeve šaloigre - Večer v čitalnici. Zaključena predstava za II. gimnazijo Ljubljana; ob 19: Vilharjeve šaloigre - Večer v čitalnici. Zaključena predstava za LMS. Četrtek, 17. dec. ob 20: R. Tagore: »Chitra«. Abonma red Četrtek - Vstopnice so tudi v prodaji. Večjajo vstopnice od 18. nov.

Vremensko poročilo
hidrometeorološke službe LRS
Stanje dne 15. decembra 1953 ob 7. uri: Nad vzhodno Evropo se vremensko stanje ni spremenilo. - Iz Atlantika pa je prodrl nekoliko hladnejši zrak, ki je zajel zahodno Evropo in obenem povzročil močnejši dotok toplega zraka v Srednjo Evropo. V Sloveniji je bilo dopoldne oblačno vreme. V pretežnem delu zahodne Slovenije je od časa do časa rahlo deževalo. Temperature so bile od 0 stopinj v Planici in Mariboru do 8 stopinj Celzija v Ajdovščini. Napoved za sredo, dne 16. decembra 1953: Oblačno in zamegleno vreme z rahlim padavinami, predvsem v zahodni Sloveniji. Najnižje temperature od 0 do 5 stopinj Celzija, na Primorskem okrog 7 stopinj Celzija, najvišja pa od 4 do 8 stopinj Celzija, na Primorskem 11 stopinj Celzija.

SENTEJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom
Sobota, 19. dec. ob 20: Milčinski: »Cigani«. Veseoliga z godbo in petjem. Premiera. Red premierski. Vstopnice so tudi v prodaji. Nedelja, 20. dec. ob 15.30: Tavčar-Marinč: »Otok in Struga«, romantična igra z godbo. Popoldanska predstava; ob 20: Milčinski: »Cigani«, veseoliga z godbo in petjem. Izven.

MARIBORSKE VESTI
DEZURNA LEKARNA
Sreda, dne 16. dec. 1953: lekarna »Centers«, Gosposka ulica 12.
RADIO
5.30-7.25 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 7.25-7.40 Domači napavi - 7.40-7.45 Za naše gospodinjice - 7.45-8.00 Operetna glasba - 8.00-8.10 Poročila in vremenska napoved - 8.10-8.30 Veliki orkestri izvajajo lahko glasbo - 12.00-16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 16.00-16.20 Sedem klavirskih skladb Rista Savina izvaja Roman Klasič - 16.20 do 16.30 Max Bruch: Adagio iz violinskega koncerta v g-molu - 16.30 do 16.45 Pregled domačih dogodkov, vremenska napoved in točen čas - 16.45 do 17.00 Zabavna glasba, vmes objave - 17.00-23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO
KINO »UNION«: Amer. film: »Skrivnost jezera obsojencev«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. - Prodaja vstopnic od 15 dalje. KINO »KOMUNA«: Amer. film: »To je moj sin«. Tednik. Filmske novosti št. 50. Predstave ob 16, 18 in 20. KINO »SLOGA«: Angl. film: »Skrivnostni profesor«. Tednik. Filmske novosti št. 50. - Predstave ob 16, 18, 20 in 21. KINO »SOCA«: Amer. film: »Skotska kri«. Tednik. - Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 10-11 ter od 15 dalje. KINO »TRIGLAV«: Nem. film: »Glas drugega«. Tednik. Zgodba iz knjižnice. Predstavi ob 16 in 20. - Prodaja vstopnic od 17 dalje. KINO »SISKA«: Ital. film: »Jutri bo prepoznal«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15 dalje.

RADIO
DNEVNI SPORED
za sredo, dne 16. decembra 1953
5.30-7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! - Fester glasbeni spored - vmes od 5.40-5.50 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska - 5.50-6.00 Jutranja telovadba - 6.30-6.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski kolektar - 6.50 Objava dnevnega sporeda - 7.00-7.05 Odgovori gospodinjicam - 7.15-7.30 Poročila - 12.00 Popoldanski koncert - 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave - 12.45 Zabavna glasba - 13.00 Z obiskov pri pionirjih - 13.15 Za vsakogar nekaj - Lahko, zabavna in plesna glasba - 14.20 Kulturni pregled - O prevodih slovenske literature v hrvaški jezik - 14.30 Radijske reklame - 14.40 Slovenska zborovska glasba - 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave - 15.15 Zabavna glasba - 15.30 Solska ura za višjo stopnjo - Josip Jurčič: Jurij Kozjak (radijska priredba - ponovitev) - 16.00 Jugoslovanski dirigenti in solisti - 17.00 Napoved časa in poročila - 17.10 Fester spored slovenskih narodnih pesni - 17.50 Zdravstveni nasveti - 18.00 Odlomki iz Mozartovih oper - 18.20 Zunanje politični feljton - Ob zaključku zasedanja Generalne skupščine - 18.45 Stare in nove melodije igra na klavir Borut Lesjak - 19.00 Radijski dnevnik in objave - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in vremenska napoved - 20.00 Radijska igra - Ivan Zorman: Agnus Dei - 21.00 Večerni orkestralni spored - 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan - 22.15 Igra Plesni orkester Radia Ljubljana - 22.35-23.00 V prijetnem ritmu s Francom Sinatro in orkestri Walter Fenske, Kurt Wege in Tony Pastor - 22.55-23.00 Lahko noč. 23.00-24.00 Oddaja Radia Jugoslavije za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER
Sreda, 16. decembra
14.30 Od Triglava do Jadrana - 14.40 D. Filipič in G. Ložar pojeta otroške pesni. Na klavirju improvizira B. Adamič. 17.00 Harmonika v ritmu - 18.15 Iz opernega sveta - od ouverture do finala - 21.00 Radijski roman: I. Stone »Sla po življenju« (II. nadalj) - 21.30 Festival zabavne glasbe v izvedbah jugoslovanskih zabavnih in plesnih orkestror - Prenos iz koncertne dvorane »Istra« v Zagrebu.

DELO DOBI

MIZARIJA, kvalificiranega, in avto-kleparje - sprejme podjetje Slovenija avtopromet SAP, Ljubljana. Nastop službe takoj. 1782

STANOVANJA
ENOSOBNO STANOVANJE isčeta zakonca brez otrok. Plačata dobro. Naslov: Kopsuar, Herberštajnova št. 26, Bežigard. 1957

PRODIM

POSLOVALNICA »PLANIKA« v Kranju vam nudi vse vrste čevljev in se priporoča za nakup. 1946

KUPIM
GLAVO ZA AVTO FIAT 1100, kupimo. Kemična tovarna Domžale. 1782

STROJ ZA IZSEKAVANJE (štančmašina), ročni ali motorni, in šrotljarski stroj za lepljenje kupin. Ponudbe na naslov: Ljubomir Milošević, Tržič, Usnjarska 18. Biljard in klavir kupim. Ponudbe poslati na Vojno gosposko predurad. Kranj. 1949

STARO SREBRO kupim. Slavka Vdranji, oddajte, prosim, v upravi Borbe, Kopitarjeva ul. 2. »MERKUR«, železnica, Kranj, obveščate svoje cenjene odjemalce, da bo vršila inventuro v skladišču od 20. do 30. decembra. Uprava »Merkur«, Kranj. 1947

ANGLŠKO-AMERIŠKO se nauči vsakdo, ki zna latinico in ima osnovno šolo - hitro, lahko in zanimivo z dopisovanjem. Minimalni mesečni izdatki, ki se manjšajo vsak nadaljnji mesec učenja. Sva prv učbenik je treba plačati, vsi nadaljnji učbeniki, stvarni, knjige, časopisi, ilustracije, stvarni, revije služijo brezplačno. - Prvo-majske nagrade najboljšim! Zahtevajte takoj informativni prospekt. V pismu naj bo samo vaš naslov in 30 din v bankovcu. Odgovor dobite v teku meseca. - Pohitite! English-american-lessons, Beograd, Dositejeva 3. 1951

Vinarsko-sadjarska postaja v Šempetru pri Gorici
razpisuje naslednja delovna mesta:
mesto referenta za poljedelstvo in semenarstvo z dovršeno agronomsko fakulteto,
mesto vodje kemijskega laboratorija z dovršeno kemijsko fakulteto,
mesto geometra za izdelavo zemljiških načrtov, mesto tehničnega risarja.

Ponudbe z osebnimi podatki, opisom dosedanjih zaposlitve in kratkim življenjepisom pošljite na gornji naslov do 30. decembra 1953. - Samska stanovanja preskrbljena.

Vabilo na naročbo
v letu 1954
Tedenski gospodarski list
»Ekonomska politika«

vabi vse svoje naročnike, ki jim naročnina poteče konec leta, da jo obnove. Prav tako vabimo gospodarske organizacije, ustanove, svete proizvajalcev, upravne odbore in delavske svete podjetij, ekonomiste in druge, ki doslej niso bili naročeni, da si z naročbo zagotove redno prejemanje lista. »Ekonomska politika« izhaja vsak četrtek na 20 straneh. Letna naročnina znaša 700 dinarjev, polletna 350 in tromesečna 180 dinarjev. Naročnino pošljite na tekoči račun: NOVINSKO IZDAVAČKO PREDUZEČE »BORBA« BEOGRAD - DEČANSKA 31 St. 103-T-76 z označbo: »za Ekonomsku politiku«

ŠPORTNI PREGLED št. 3
NOGOMET
1. Jugoslavija : Izrael 1:0.
2. Anglija : Kontinent 4:4.
3. Borba za največjo športno trofejo.
● Polfinalni tekmi za pokal v Splitu in Zagrebu.
● Izvajanje enajstmetrovk in nova tekma BSK : Dinamo.
● Finalna tekma za pokal v Beogradu.
Redakcija Beograd, tel. 21-191

DOM NARODNOG ZDRAVLJA »MAKSIMIR« V ZAGREBU
SVARCOVA ULICA 20
razpisuje natečaj
ZA IZPOPOLNITEV NASLEDNJIH SLUŽBENIH MEST:
štiri zdravnike splošne prakse, zdravnika kirurga-specialista, zdravnika okulista-specialista, zdravnika rentgenologa-specialista, zdravnika nevrologa-specialista, zdravnika otorinolaringologa-specialista, zdravnika ortopeda-specialista, 10 mest srednjega in nižjega zdravstvenega osebja.

Obenem je razpisan natečaj za mesto statistika, za katerega prihajajo v poštev osebe, ki so že delale na statistiki in poznajo zdravstveno službo. Za zdravniško službo prihajajo prvenstveno v poštev tisti, ki so že delali v ambulantah socialnega zavarovanja. Plača po uredbi o plačah zdravstvenega osebja. Rok za vlaganje prošenj je do 31. decembra 1953. DOM NARODNOG ZDRAVLJA »MAKSIMIR« Zagreb, Svarcova ulica 20. 2738

Poizkusi v zvezi s predavanjem Centralne ljudske univerze »o ultrakratkih valovih in njihovi uporabi v radiodifuziji in telefoniji« bodo v sredo, dne 16. decembra ob 20. uri v dvorani Doma sindikatov, Miklošičeva cesta. Poizkuse bo vodil ing. Zmagoslav Pipan.

NATEČAJ
za študij in specializacijo v Burmi
Komisija za kulturne zveze z inozemstvom razpisuje natečaj za štipendije burmanske vlade v letu 1954/1955, in sicer za proučevanje:
a) jezika in kulturne zgodovine Burme,
b) nacionalne zgodovine Burme.
Natečaja se lahko udeležijo študenti zadnjih semestrov, absolventi in diplomirani. Znanje angleščine je obvezno, kar bo pokazal izpit.
Prošnji je treba priložiti:
1. obširen življenjepis,
2. priporočilo dveh profesorjev fakultete ali ustanove,
3. prepis diplome ozir. spričevalo o položenih izpitih,
4. zdravniško spričevalo,
5. štiri fotografije.
Prošnje naslovite na Komisijo za kulturne zveze z inozemstvom, Beograd, Birčaninova 6/IV., do 15. januarja 1954. 5440

Novosadski sejem
Industrije in obrti
od 20. do 28. marca 1954
Rok za prijave je do 10. februarja 1954

DROBNI OGLASI

DELO DOBI
MIZARIJA, kvalificiranega, in avto-kleparje - sprejme podjetje Slovenija avtopromet SAP, Ljubljana. Nastop službe takoj. 1782

GRABENO PODJETJE »MAVROVO« - GOSTIVAR sprejme inženirje in tehniške z vešč kot triletno prakso za dela v rovu, rovske poslovodje z vešč kot desetletno prakso, večkratne mojstre, mehanike, ki poznajo gradbene stroje in elektroinženirja z vešč kot petletno prakso. Plača po sporazumu in tarifnem pravilniku. Stanovanje zagotovljeno. Ponudbe pošljite na gornji naslov. 5128

STANOVANJA
ENOSOBNO STANOVANJE isčeta zakonca brez otrok. Plačata dobro. Naslov: Kopsuar, Herberštajnova št. 26, Bežigard. 1957

PRODIM
POSLOVALNICA »PLANIKA« v Kranju vam nudi vse vrste čevljev in se priporoča za nakup. 1946

MOTORNO KOLO znamke »Norton«, internacionalno dirkalno, 500 kub., prodam. Suša Slavko, Huje št. 83, Kranj. 1948

PARCELO 13 arov, v Sivilnici pri Mariboru, prodam tudi na obroke. Vprašati pri Šnuderl Franc, Sivilnica pri Mariboru. 1951

SINGERJEV CEVLJ. STROJ (Flachmaschine) in dobro ohranjeno staro pohištvo - prodam. Naslov v upravi »Borbe« pod št. 1952.

RADIO, 4-cevni, ugodno prodam. - Celje, Večna pot 5. 1954

RAZTEGLJIVO MIZO in 6 s usnjem tapetiranih stolov iz hrastovine - prodam. Lavrenčič Viktor, Maribor, Razlagova 5-III. 1955

PISALNI STROJ »Mercedes«, najnovejši tip, prodam. Ogled pri komisijski prodaji na Mestnem trgu. 1956

KUPIM
GLAVO ZA AVTO FIAT 1100, kupimo. Kemična tovarna Domžale. 1782

STROJ ZA IZSEKAVANJE (štančmašina), ročni ali motorni, in šrotljarski stroj za lepljenje kupin. Ponudbe na naslov: Ljubomir Milošević, Tržič, Usnjarska 18. Biljard in klavir kupim. Ponudbe poslati na Vojno gosposko predurad. Kranj. 1949

STARO SREBRO kupim. Slavka Vdranji, oddajte, prosim, v upravi Borbe, Kopitarjeva ul. 2. »MERKUR«, železnica, Kranj, obveščate svoje cenjene odjemalce, da bo vršila inventuro v skladišču od 20. do 30. decembra. Uprava »Merkur«, Kranj. 1947

ANGLŠKO-AMERIŠKO se nauči vsakdo, ki zna latinico in ima osnovno šolo - hitro, lahko in zanimivo z dopisovanjem. Minimalni mesečni izdatki, ki se manjšajo vsak nadaljnji mesec učenja. Sva prv učbenik je treba plačati, vsi nadaljnji učbeniki, stvarni, knjige, časopisi, ilustracije, stvarni, revije služijo brezplačno. - Prvo-majske nagrade najboljšim! Zahtevajte takoj informativni prospekt. V pismu naj bo samo vaš naslov in 30 din v bankovcu. Odgovor dobite v teku meseca. - Pohitite! English-american-lessons, Beograd, Dositejeva 3. 1951

Vinarsko-sadjarska postaja v Šempetru pri Gorici
razpisuje naslednja delovna mesta:
mesto referenta za poljedelstvo in semenarstvo z dovršeno agronomsko fakulteto,
mesto vodje kemijskega laboratorija z dovršeno kemijsko fakulteto,
mesto geometra za izdelavo zemljiških načrtov, mesto tehničnega risarja.

Ponudbe z osebnimi podatki, opisom dosedanjih zaposlitve in kratkim življenjepisom pošljite na gornji naslov do 30. decembra 1953. - Samska stanovanja preskrbljena.

Vabilo na naročbo
v letu 1954
Tedenski gospodarski list
»Ekonomska politika«
vabi vse svoje naročnike, ki jim naročnina poteče konec leta, da jo obnove. Prav tako vabimo gospodarske organizacije, ustanove, svete proizvajalcev, upravne odbore in delavske svete podjetij, ekonomiste in druge, ki doslej niso bili naročeni, da si z naročbo zagotove redno prejemanje lista. »Ekonomska politika« izhaja vsak četrtek na 20 straneh. Letna naročnina znaša 700 dinarjev, polletna 350 in tromesečna 180 dinarjev. Naročnino pošljite na tekoči račun: NOVINSKO IZDAVAČKO PREDUZEČE »BORBA« BEOGRAD - DEČANSKA 31 St. 103-T-76 z označbo: »za Ekonomsku politiku«

DOM NARODNOG ZDRAVLJA »MAKSIMIR« V ZAGREBU
SVARCOVA ULICA 20
razpisuje natečaj
ZA IZPOPOLNITEV NASLEDNJIH SLUŽBENIH MEST:
štiri zdravnike splošne prakse, zdravnika kirurga-specialista, zdravnika okulista-specialista, zdravnika rentgenologa-specialista, zdravnika nevrologa-specialista, zdravnika otorinolaringologa-specialista, zdravnika ortopeda-specialista, 10 mest srednjega in nižjega zdravstvenega osebja.

Obenem je razpisan natečaj za mesto statistika, za katerega prihajajo v poštev osebe, ki so že delale na statistiki in poznajo zdravstveno službo. Za zdravniško službo prihajajo prvenstveno v poštev tisti, ki so že delali v ambulantah socialnega zavarovanja. Plača po uredbi o plačah zdravstvenega osebja. Rok za vlaganje prošenj je do 31. decembra 1953. DOM NARODNOG ZDRAVLJA »MAKSIMIR« Zagreb, Svarcova ulica 20. 2738